

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Факультет іноземних мов
кафедра англійської мови**

**Формування граматичної компетентності студентів першого курсу за
допомогою пісенного матеріалу**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

студентка 6 курсу, 601 групи

Ткачук Христина Віталіївна

Керівник:

кандидат філологічних наук,

доцент Мігорян О.В.

До захисту допущено

на засіданні кафедри

протокол № _____ від _____ 2023 р.

Зав. кафедрою _____ проф. Єсипенко Н.Г.

Чернівці – 2023

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Х. В. Ткачук

Анотація

Ткачук Х.В. Формування граматичної компетентності студентів першого курсу за допомогою пісень (Кваліфікаційна робота). Спеціальність: 035.04 Філологія (Англійська мова та література та друга іноземна мова. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ, 2023.

У роботі здійснено комплексне дослідження граматичної компетентності , а також пісенного матеріалу як одного із ефективних інструментів формування граматичної компетентності. У теоретичних розділах даної роботи розглянуто та відкрито стратегії та методи використання пісенного матеріалу. Схарактеризовано вплив пісень на студентів при вивченні мови, а також розглянуто прийоми та засоби формування граматичної компетентності. За допомогою пробного навчання перевірено ефективність методики використання пісенного матеріалу для формування граматичної компетентності студентів першого курсу.

Ключові слова : граматична компетентність, аутентичний пісенний матеріал, методи.

Summary

Tkachuk Kh. V. Formation of grammar competence of first-year students through song material [M.A. Thesis]: 035 Philology. – Yurii Fedkovych Chernivtsi National University. Faculty of foreign Languages / English department. Chernivtsi, 2023.

The paper investigates grammatical competence and song material as one of the effective tools for forming grammatical competence. In the theoretical sections of this work, strategies and methods for using song material are considered and disclosed. The influence of songs on students in language learning is characterized, and techniques and means of forming grammatical competence are also discussed.

The effectiveness of the methodology for using song material in developing the grammatical competence of first-year students has been tested through trial training.

Keywords: grammatical competence, authentic song material, approaches.

Зміст

Вступ.....	7
Розділ 1. Теоретичні засади формування граматичної компетентності за допомогою пісень у процесі вивчення англійської мови	11
1.0. Вступні зауваження	11
1.1. Поняття граматичної компетентності та її складові	11
1.2. Особливості формування граматичної компетентності на заняттях з англійської мови	13
1.2.1 Етапи формування граматичної компетентності	16
1.2.2 Стратегії формування англомовної граматичної компетентності	18
1.3. Пісенний матеріал як засіб вивчення іноземної мови	19
Висновки до розділу 1	22
Розділ 2. Особливості використання пісень для формування англомовної граматичної компетентності студентів першого курсу	25
2.0. Вступні зауваження	25
2.1. Психологічно-вікові особливості формування граматичної компетентності студентів першого курсу	25
2.2. Прийоми та засоби формування англомовної граматичної компетентності за допомогою пісень	29
Висновки до розділу 2	37
Розділ 3. Ефективність методики використання пісенного матеріалу для формування граматичної компетентності.....	40
3.0. Вступні зауваження	40
3.1. Організаційний етап пробного навчання	40

3.2. Формувальний етап пробного навчання.....	46
3.3. Аналіз результатів пробного навчання.....	50
Висновки до розділу 3	53
Загальні висновки	55
Список літератури	57
Додатки.....	63

Вступ

Формування граматичної компетентності є однією з ключових складових у вивченні мови і в сучасному світі завжди існує актуальність пошуку нових та ефективних методів та завдань для досягнення цієї мети. Одним із цікавих та розвиваючих підходів є пісенний матеріал який завжди являвся важливою складовою будь-якої мови, тому його вплив у вивченні іншомовної одиниці не можна недооцінювати.

Важливість формування граматичної компетентності знаходимо у працях Н.Прокопенко (2008), І. Мірошник (2018), М.Пентиліук (2010), Ю.Деркач(2021), Н. Хомський (1973), С. Пінкер (2004), та інші.

Пісенний матеріал є привабливим для студентів, оскільки він містить в собі захопливу музику та текст, спонукає до слухання та зосереджує увагу студентів. Пісенний текст передає справжній спосіб вживання мови, яке включає в себе граматичні структури, неологізми, ідіоми, фразеологізми, а також допомагає почути та розвивати правильну вимову.

Існує чимало наукових досліджень і публікацій, що розглядають використання пісенного матеріалу для вивчення мов. Багато авторів звертали увагу на роль музики у навчанні та оволодінні мовою. Ось декілька відомих науковців і досліджень, які стосуються цієї теми:

- ✓ David Nunan: Відомий автор і вчений у галузі мовної освіти. У своїй роботі "Language Teaching Methodology: A Textbook for Teachers" він обговорює використання пісень як одного із засобів навчання мови [27].
- ✓ Judy R. Reinhartz: У своїх дослідженнях з педагогіки вона зосереджується на використанні пісень для навчання мови, а також відзначає важливість тексту пісні, ритміки та мелодії [31].

- ✓ Graham V. Crookes: У своїх публікаціях щодо навчання мови через пісні він розглядає різні аспекти використання музики, включаючи мотивацію та психологічний вплив [28].

Також, варто зазначити ,що пісенний матеріал включає в себе повторювані мотиви та рефрени, що сприяють швидкому засвоєнню граматичних структур.

Отже, **актуальність дослідження** зумовлена сучасними вимогами до вивчення мови, потребою в інноваційних методах, та бажанням покращити ефективність та успішність іншомовного навчання в цілому світі. Варто зазначити і те, що використання пісенного матеріалу вже практикується, але така методика не часто застосовується і мало досліджена.

Ефективності використання пісенного матеріалу присвячені роботи даних вчених, А.Любченко (2007 р.) , Д. Гріффе (1995 р.) та інших.

Мета дослідження полягає у ретельному аналізі та обґрунтуванні пісенного матеріалу , як одного з ефективних інструментів для формування граматичної компетентності у процесі навчання та визначення оптимальних стратегій та завдання для покращення вивчення граматичної компетентності.

Для розв'язання поставленої мети розглядаються такі **завдання**:

- надати визначення граматичній компетентності та пісенного матеріалу;
- визначити теоретичні засади формування граматичної компетентності з допомогою пісенного матеріалу;
- розробити комплекс вправ для формування граматичної компетентності на основі пісенного матеріалу;
- провести пробне навчання з використанням пісенного матеріалу;
- проаналізувати отримані дані.

Об'єктом дослідження є процес формування граматичної компетентності за допомогою пісенного матеріалу, а **предметом** – методика

використання пісень у формуванні граматичної компетентності студентів першого курсу на заняттях з англійської мови.

Матеріалом дослідження є наукові праці, в яких вивчається формування граматичної компетентності, методика використання пісенного матеріалу, а також тексти пісень “Breathing” by Ariana Grande, “Human” by Rang’n’Bone Man, “A song for you” by Donny Hathaway, “Wonderful tonight” by Eric Clapton, “Lemon tree” by Fools Garden, “I will survive” by Gloria Gaynor, “Way back into love” by Hugh Grant and Haley Bennet, “Thunder” by Imagine Dragons, “Shallow” by Lady Gaga, “We are the Champions” by Queens.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань використано загальнонаукові методи *спостереження, анкетування, аналіз результатів, пробне навчання*. За допомогою *спостереження* ми оцінювали здатність розуміння та використання вивченої граматичної компетентності. За допомогою *анкетування* ми зібрали дані використання студентами пісенного матеріалу у вивченні граматики. За допомогою *аналізу результатів* ми зрозуміли як пісенний матеріал впливає на процес освоєння граматичної одиниці. За допомогою *пробне навчання* ми провели заняття на якому використовували пісенний матеріал.

Наукова новизна одержуваних результатів полягає в перевірці оптимальних методів та стратегій використання пісенного матеріалу для досягнення і вдосконалення граматичної компетентності, що створює нові можливості вдосконаленні навчання мови.

Теоретичне значення полягає у педагогічному підході спрямованому на систематичне вдосконалення розуміння та вдосконалення граматичних структур шляхом використання пісень як засобу навчання.

Практичне значення одержаних результатів дослідження пісенного матеріалу у формуванні граматичної компетентності полягає у тому, що

матеріали можуть бути використанні в процесі вивчення граматики, лексики, вимови мови.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

У **вступі** розкрито актуальність обраної теми, визначено мету та завдання роботи, окреслено об'єкт , предмет і матеріал дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі** «Теоретичні засади формування граматичної компетентності за допомогою пісень у процесі вивчення англійської мови» узагальнено погляди сучасних науковці на визначення граматичної компетентності , розглянуто пісенний матеріал як один з інструментів формування граматичної компетентності , а також відкрито стратегії та методи використання пісенного матеріалу.

У **другому розділі** «Особливості використання пісень для формування англомовної граматичної компетентності студентів першого курсу» схарактеризовано вплив пісень на студентів при вивченні мови, а також розглянуто прийоми та засоби формування компетентності.

У **третьому розділі** « Ефективність методики використання пісенного матеріалу для формування граматичної компетентності» за допомогою пробного навчання перевіряється ефективність методики використання пісенного матеріалу для формування граматичної компетентності студентів першого курсу.

Додатки містять різновид вправ, тестування та опитування.

Розділ 1. Теоретичні засади формування граматичної компетентності за допомогою пісень у процесі вивчення англійської мови

1.0. Вступні зауваження

Розділ присвячується вивченню, що таке граматична компетентність. Ми детально розглянемо складові граматичної компетентності, етапи та формування граматичної одиниці на заняттях англійської мови. Зазначимо стратегії, які використовуються для формування англомовної компетентності. Сформуємо твердження граматичної навички, здатності та умінь. Також, розглянемо пісенний матеріал, як один зі способів формування граматичної компетентності та проаналізуємо його переваги та дієвість при вивченні та вдосконаленні граматичної компетентності.

1.1. Поняття граматичної компетентності та її складові

Вивчення будь-якої іноземної мови є процесом довготривалим та непростим. Цей процес включає в себе накопичення лексичної одиниці, як вирази, фразеологізми, ідіоми та сталі слова, а також засвоєння фонетичних навичок та граматичних правил. Тому той, хто вирішив вдосконалити свій рівень іноземної мови повинен плідно попрацювати для того, щоб набути цілу низку іншомовних компетентностей, які допоможуть йому вільно брати участь у комунікації та бути впевненим у правильності використання як і граматичної, так і лексичної компетентностей.

Спершу розглянемо, що таке компетентність. Впродовж століть різні вчені давали власне твердження та тлумачення цього слова. На думку Н. Голуб [4], «компетентність слід розглядати як очікуваний і вимірюваний результат, який підтверджує здатність учня самостійно здійснювати певну поведінку після засвоєння програмного матеріалу». І це твердження

вважаємо вірним, але потрібно зазначити, що компетентність являє собою вміння використовувати різні граматичні та лексичні теми у мовленнєвих ситуаціях та здатність вирішувати мовленнєві завдання і, також розуміти співрозмовника. Такої ж думки, дотримується науковець О. Савченко у своїх роботах. Науковець зазначає, що «компетентність – це здатність індивіда використовувати знання, уміння, навички та досвід у вирішенні різних мовленнєвих ситуаціях, які є набуті у процесі навчання. Компетентність це структуровані і взаємопов'язані елементи»[22].

Під знаннями іноземної мови, ми часто розуміємо великий словниковий запас та вміння правильно ним керувати. Більшість людей можуть не розглядати граматичну компетентність як важливу та невід'ємну складову вивчення мови, але саме дана компетентність дозволяє нам висловлювати свої думки чітко та логічно, правильно використовувати граматичні форми та час, а також будувати речення. Без граматичної одиниці ми можемо не зрозуміти нашого співрозмовника або ж бути неправильно зрозумілими.

Багато вчених досліджували граматичну компетентність з різних поглядів. Наприклад, нейролінгвісти досліджують, як мозок обробляє граматичні структури мови, соціолінгвісти досліджують, як граматики пов'язана з соціальними та культурними чинниками. Відомими дослідниками граматичної компетентності є Л. Блумфлід, Н. Хомський, С. Пінкер, М. Холідей. Кожен з них вніс свій внесок у вивчення граматичної компетентності, яка залишається важливим елементом мовного вивчення та мовленнєвої практики. Розглянемо до прикладу американського лінгвіста Н. Хомського [26], який заснував власну граматичну теорію, відому як «універсальна граматики». Ця теорія зосереджена на вивченні універсальних правил, які дозволяють нам використовувати будь-яку мову.

Грамматична компетентність – це здатність, навички та якості людини використовувати словосполучення та речення, при цьому застосовуючи правильне узгодження часів і частин мови [17]. У своїх працях З. Квінес розглядає граматичну компетентність, як уміння доречно і правильно

висловлювати свою думку під час говоріння використовуючи потрібну граматичну одиницю [37] .

Компонентами граматичної компетентності є наступні [18]:

- 1.) Знання граматичних правил. Під цим ми розуміємо знання про структуру мови, її категорії, рід, число, відмінки, питальні та заперечні форми тощо.
- 2.) Здатність використовувати граматичні правила: застосування граматичних правил у реченнях, словосполученнях та вміння нотувати чи виправляти власні помилки в граматиці.
- 3.) Розуміння контексту.
- 4.) Чуттєве сприйняття граматики. Вміння відрізнити конструкції, які звучать однаково, але мають інше значення (its and it's, your and your're).

Отже, володіння іншомовною одиницею неможливе без граматичної та лексичної компетентності. Граматична компетентність є важливим елементом мовної компетентності, яка є ключовою для успішного вивчення та використання будь-якої мови. Її важливою складовою є відповідність потреби користувача мови, тобто здатність використовувати граматичну компетентність так, щоб передати необхідну інформацію правильно.

1.2. Особливості формування граматичної компетентності на заняттях з англійської мови

Граматична компетентність пов'язана з лексичною компетентністю, тому що вони не можуть існувати в мовленні та спілкуванні одне без одного. Без знання лексики ми не зможемо висловити свою думку, а без знання граматики ми не зможемо утворити словосполучення та речення. Тому формування граматичної компетентності не можливе без спілкування.

Під час формування граматичної компетентності, граматики не виділяється окремо, а задається через ситуативно-тематичну ситуацію, у якій студентам потрібно висловити свою думку використовуючи нову граматичну тему чи конструкцію. Таким чином, граматична одиниця виступає як інструмент здійснення даної задачі [15]. Отже, формування граматичної та лексичної компетентностей не повинне бути відокремленим, а подаватися одночасно.

Науковець Т.Стеченко зазначає [23], що ідея полягає в тому, щоб вивчати граматичну компетентність в англійській мові слід через реальні комунікативні ситуації. Основним методологічним принципом є комунікативний принцип, який реалізує навчання та формування граматичної компетентності через модель реальної комунікації.

Багато науковців погоджуються, що вивчення граматичної одиниці є неможливим без виконання певних вправ, таких як:

1) Тренування або заучування (drills). Дані вправи використовуються для засвоєння певної граматичної категорії, використовуються мовний матеріал шляхом зміни моделей;

2) Тренувальні вправи (meaningful drills). У поданих вправах структура та моделі повторюються, але це відбувається не на підсвідомому рівні. Студенти повинні обирати правильну граматичну одиницю, використовуючи порівняння з вивченими до цього граматичними категоріями.

3) Вправи з чіткою установкою. На приклад, розглянемо Present Continuous, спочатку студенти виконують вправи зазначені вище для механічного відпрацювання вживання TO BE з особою та додавання закінчення ING. Наступний крок це описання дій студентів в класі або ж як домашнє завдання, потрібно описати дії друзів або сім'ї в певний момент часу.

Особливими вимогами щодо вправ, які допомагають удосконалити рівень граматичної компетентності є :1) використання усного мовлення та

введень вивченої теми і спілкування через мовленнєві ситуації; 2) використовувати зразковість, тобто модель для вживання теми ,яка вивчається.

Формуючи граматичну компетентність у студентів, слід вважати на принципи: 1) принцип доступності. Подання граматики повинне бути простим та доступним та включати в себе лексичну одиницю; 2) принцип поетапного формування граматичних знань та умінь. Якщо ми повернемося до теми Present Continuous, викладач повинен переконатись у тому, як студенти володіють знаннями щодо вживання TO BE з особами; 3) принцип комунікативної спрямованості навчання.

Вважаючи на те,що кожний студент індивідуальний, при вивченні іншомовної одиниці, ми повинні брати до уваги потреби та особливості студентів, враховуючи до якого типу студент належить. Розрізняють такі типи студентів як : візуальний – такі студенти краще сприймають інформацію через певні схеми та картинки; аутентичний – сприймають мову через слух; кінестетичний тип – сприймають мову через рухи та дотики. Важливо використовувати завдання , щоб підходили до кожного типу студентів, тому що таким чином студенти краще засвоюють інформацію та у той же час розвивають інші типи [24].

Також, формуючи граматичну компетентність, нам слід пам'ятати, що знання граматики та лексики не є достатнім для комунікації. Тому нам потрібно враховувати соціокультурні фактори та брати до уваги національно-культурні особливості мови.

Навчаючи граматики, викладачі повинні фокусуватись на навичках, які необхідно розвинути , а саме рецептивні навички та репродуктивні [16]. Рецептивні навички – це уміння сприймати та розуміти думки інших людей у письмові формі та усній; вміння розпізнавати граматичні форми та співвідносити їх зі значенням. Репродуктивні навички – вміння висловити свої думки, вибираючи певну граматичну форму, оформляючи її за нормами мови та реалізуючи у мовленні.

Отже, граматична одиниця включає в себе поняття синтаксису, граматики та семантики, і забезпечує зрозумілість та чіткість висловлювання. Важливість формування граматичної одиниці полягає в тому, що це сприяє ефективному спілкуванню та зменшенню можливих непорозумінь. Основним завданням, яке виникає при формуванні граматичної компетентності є розвиток комунікації студентів та подання граматичного матеріалу через мовленнєві завдання. Також, не варто забувати про особливості кожного студента та його потреби, тому що вони допомагають швидше вивчити мову та дійти до поставлено цілі.

1.2.1. Етапи формування граматичної компетентності

Грамматична компетентність – вміння формувати словосполучення та речення, використовуючи граматичні форми і при цьому, правильно подаючи та висловлюючи свою думку. Грамматична компетентність реалізується за допомогою знань теорії граматичних форм і одиниць та вміння використовувати їх на практиці. Якщо користувач мови може логічно та правильно сформулювати свою думку так, щоб його зрозуміли співрозмовники, то це означає, що він має високий рівень мовної компетентності. М. Пентилюк зазначає, що « лінгвістична компетентність – це здатність розуміти саму мову, її граматичну будову, словниковий склад, історію та закони її розвитку, роль мови в розвитку духовності, суспільного життя та інтелекту людей, здатність оцінювати кожен рівень мовної системи, вміння розрізняти мовні категорії, а також мову як своєрідну знакову систему, що забезпечує формування людських думок і почуттів» [19].

Формуючи граматичну компетентність використовуються такі методи як дедуктивний, індуктивний, граматики-перекладацький та комунікативний метод: а.) комунікативний метод включає в себе різноманітні завдання пов'язані з спілкуванням. Головним об'єктом цього методу є комунікація; б.) граматики-перекладацький метод включає в себе вивчення граматики через

переклад текстів або ж речень з іноземної мови на рідну мову, або ж навпаки;
в.) дедуктивний метод являє собою подання граматичних правил та прикладів, а пізніше практику поданої граматики через різноманітні вправи;
г.) індуктивний метод – це метод у якому граматична одиниця вивчається через приклади та формування власного розуміння даної теми. Спершу подаються ситуації, потім аналіз і тоді вивчення правил [15].

За Н. Прокопенко та практикою, у формуванні граматичної компетентності виділяють три етапи [20] :

1) Ознайомлення з граматичними темами. На дано етапі студенти вперше зустрічаються з граматичними темами, які вивчатимуться . Це можуть бути різні ситуації, в яких учням потрібно зрозуміти, як використовувати граматичні теми. Крім того, для введення граматичної теми можна використовувати пісенний матеріал .

2) Практика або оволодіння. Цей етап зазвичай включає різноманітні письмові, розмовні та аудіальні вправи.

3) Етап, на якому граматичні теми використовуються в мовленні з використанням власних речень та лексики.

Отже, для того щоб сформувати граматичну компетентність ми повинні слідувати етапам, які допоможуть як і викладачам , так і студентам сприйняти та засвоїти нову граматичну тему. Перший етап – це ознайомлення з граматичною одиницею. На цьому етапі важливо використовувати різні методи та брати до уваги тип студентів. Другий етап – це засвоєння. На цьому етапі можливо використовувати як вправи так і різні письмові роботи. Цей етап використовуються для механічного запам'ятання схеми, форми та вживання. Третій етап – є ключовим, оскільки він відповідає за здатність студента відтворювати дану вивчену тему в комунікації.

1.2.2 Стратегії формування англомовної граматичної компетентності

Існують різні стратегії, які є допоміжними ефективними помічниками у формуванні граматичної компетентності. Важливо використовувати різні стратегії, оскільки таким чином ми урізноманітнюємо вивчення мови, залучаємо різні типи сприйняття, забезпечуємо збалансований підхід до вивчення мови (тобто ми не зосереджуємо увагу тільки на читанні або письмі, а розвиваємо всі важливі складові при вивченні мови), та мотивуємо студентів. Одноманітні стратегії можуть призвести до втрати мотивації та бажання вивчати мову, тому різноманітні стратегії мають багато переваг.

Під стратегіями формування англомовної граматичної компетентності, ми розуміємо підходи та методи, які використовуються для кращого розуміння та використання граматичних структур, форм та одиниць мови. Вони включають в себе різновиди матеріалів (текстів, аудіо, відео, записів та інше), а також застосовують різні методи у вивченні граматики через слухання, говоріння, письмо та читання.

Виділяють такі підходи у стратегіях формування граматичної компетентності [23]:

- 1) Систематичний підхід. Він включає в себе вивчення граматики по категоріях таких як часи, речення, частини мови, сполучники та інше.
- 2) Вивчення через контекст. Застосовуються реальні мовні ситуації та приклади, також можливо використовувати різне слухання та чути як граматична структура звучить і комунікації.
- 3) Вивчення граматики через ігри, як квести, пазли та інше.
- 4) Комунікативно-когнітивний підхід, що базується на двох складових : комунікативних та когнітивних, що стимулює утворення іншомовних концептів у свідомості студента.

Існує декілька стратегій формування граматичної компетентності, вони є: 1) стратегія граматичних вправ. Використовується ряд завдань для практики та запам'ятовування нових граматичних структур; 2) стратегія

використання технологій. Додає можливостей для використання різних джерел; 3) стратегія аудіювання та усного мовлення. Дана практика допомагає відчувати мову та розвивати граматику шляхом різних граматичних конструкцій; 4) стратегія письма, у якій студенти отримують тему для написання твору, використовуючи задану граматичну структуру; 5) стратегії активного читання. Дана стратегія збагачує словниковий запас та допомагає розпізнавати різні граматичні конструкції, а також краще зрозуміти їх.

Отже, з формуванням граматичної компетентності пов'язано багато стратегій та підходів. Зокрема, ефективно вивчення англійської граматики включає в себе часте використання мовлення, слухання, письма та читання. Кожний елемент важливий у формування граматичної компетентності, тому ними не слід нехтувати. Не варто забувати й те, що граматика є ключем до комунікації, так же як і лексика, тому її необхідно вдосконалювати через комунікацію, адже спілкування це найвищий рівень нашої компетентності у мові. Важливо також враховувати індивідуальність кожного студента, а також стежити за прогресом студента і корегувати стратегії вразі виникнення будь-яких труднощів чи в залежності від потреб студента та його успішності. Тож, успішне формування граматичної компетентності потребує різних підходів та стратегій, а також постійної практики та вдосконалення мови.

1.3. Пісенний матеріал як засіб вивчення іноземної мови

Впродовж тисячоліть, різні експерти такі, як психологи, лікарі, педагоги досліджували здатність та вплив музики на нашу мозкову діяльність та психологічний стан. Неодноразово доведено, що музика найсильніший інструмент який допомагає нам у навчанні для концентрації, діє як заспокійливий елемент для немовлят та являється способом самовираження. Незважаючи на те, що музика досліджується століттями, вчені тільки нещодавно дійшли висновку, що дидактичне поєднання мови та музики призводить до значних результатів.

Актуальність використання пісенного матеріалу доводило чимало лінгвістів. Кожний науковець по різному трактує важливість та необхідність музики у вивченні мови:

1) К. Шопп вважає, що музики позитивно впливає на вимову та покращує її розуміння [35];

2) На думку Т. Мерфі, пісенний матеріал підвищує рівень мовленнєвої комунікації, в тому числі вимову, інтонацію та розуміння мовлення [34];

3) Д. Гріффі доводить, що музика мотивує та залучає учнів до вивчення мови та робить процес навчання більш цікавим [31];

Аналізуючи вище зазначених дослідників, ми може дійти висновку в тому, що пісенний матеріал виконує різні функції і застосовується відповідно до цих функцій: а) покращення фонетичної компетентності; б) вивчення нових слів та закріплення лексичного матеріалу; в) ознайомлення з граматичною одиницею та її закріплення.

Оскільки музика являється яскравим інструментом вираження наших думок та почуттів, вона здатна розповісти про період певної країни та життя в той час, тому що кожний виконавець описує свій внутрішній стан через події, що відбуваються навколо нього. Візьмемо до прикладу українську виконавицю Jamala, у своїй пісні «1944» вона описує страшні події минулого про які їй розповіла бабуся. Отже, при застосування пісенного матеріалу, ми розвиваємо студентів всебічно, допомагаючи їм краще зрозуміти культуру та історію мови, яку вони вивчають.

Варто зазначити, що пісенний матеріал має перевагу в тому, що містить багато неологізмів, ідіом та фразеологічних одиниць, що виступають допоміжним компонентом для збільшення словникового запасу студента, а граматична конструкція допомагає зрозуміти як правильно вживати їх у речення чи сполученнях.

Обираючи пісенний матеріал, необхідно звертати увагу на такі фактори:

- потреби та інтереси студентів;
- рівень складності: включає в себе швидкість слів, рівень лексики та граматики;
- тема: потрібно обирати музику відповідно до теми вашого уроку, якщо лексична тема туризм, то обирати тільки на дану тему. Що стосується граматики, то також слід підбирати відповідно до граматичної теми і звісно лексичної, адже вони завжди подаються одночасно;
- текст: повинен володіти відповідним рівнем та словниковим запасом. Він має бути легким та відповідати тематиці заняття;
- мелодія та ритм: мають бути цікавими для студентів , щоб зберегти інтерес та мотивацію;
- культурний контекст.

Як показує досвід, найбільш ефективним є використання пісенного матеріалу під вивчення нових граматичних одиниць. Якщо опитати студентів про те, що їм дається найважче у вивченні англійської мови, то відповідь буде однозною – граматика. Організуючи уроки, що містять в собі пісенний матеріал, слід пам'ятати про способи використання музики під час занять: 1) презентація нової граматичної теми; 2) формування рецептивних навичок (розпізнавання конструкції в тексті); 3) формування продуктивних навичок говоріння використовуючи граматичну одиницю; 4) закріплення мовної та лексичної одиниці; 5) використання музики як спосіб розрядки [5].

При викладанні слухання , слід слідувати наступним етапам:

- a) Pre-listening: на даному етапі вводиться ознайомлення з новою граматичною одиницею. Відбувається обговорення лексичних та граматичних тем;
- b) While-listening: на даному етапі відбувається саме слухання. Важливо сформулювати завдання для учнів, щоб сконцентрувати їхню увагу на завданнях та слуханні;

с) Post-listening: на даному етапі виконуються різні вправи та обговорення для того, щоб закріпити матеріал та перевірити рівень розуміння тексту [16].

Отже, розглянувши пісенний матеріал, ми можемо дійти висновку, що він є ефективним мотиваційним способом залучення студентів до вивчення мови. Також, що не мало важливо, допомагає розвинути лексичну та граматичну компетентність, та являється розбавленням під час вивчення мови. Пісня містить в собі багато висловлювань, новітніх слів, діалектів, сленгів, що допомагає вивчити як і культуру мови, так і її історію. Використовуючи, пісенний матеріал на заняттях під час вивчення іноземної мови, варто пам'ятати про етапи застосування, потреби та інтереси учнів.

Висновки до розділу 1

Граматична компетентність – це невід'ємний складник у вивченні мови, який слугує для поєднання лексичної одиниці в словосполучення, речення та тексти. Без володіння граматичної компетентності, ми не зможемо висловлювати свої думки лаконічно та логічно, можемо неправильно сформулювати свою думку, що призведе до можливих непорозумінь. Вивчаючи граматику слід фокусуватись на розвитку рецептивних та репродуктивних навичок. Компетентність – значиться, як здатність володіти тією чи іншою одиницею, вміння виокремлювати її в текстах та спілкуванні, здатність виправляти помилки та аналізувати сказане. Навчаючи граматичної компетентності, нам слід пам'ятати, що основним показником є вміння комунікації, тому граматику варто вивчати через мовленнєві ситуації та задачі.

Загалом, формуючи граматичну компетентність використовуються різні методи та підходи, серед них: дедуктивний, індуктивний, комунікативний та граMATИКО-перекладацький. Кожний з цих методів володіє своїми перевагами, адже вони фокусуються на заданій

вивченій темі, але допомагають зробити подання матеріалу більш цікавим, змінюючи вид діяльності. Існують також етапи формування англомовної граматичної компетентності: перший етап – ознайомлювання з граматичною темою, цей етап важливий, але його не вистачає для повного володіння мовою; другий етап – практика, на даному етапі фокус спрямований на використання правильних конструкцій та структур граматики у реченнях. На даному етапі використовують різні вправи та реальні мовленнєві ситуації; третій етап – розвиток мовленнєвої свідомості, на даному етапі використовують граматичні структури без надмірної концентрації на правилах вживання, тобто використання без свідомого зосередження на них. Усі ці етапи взаємопов'язані та доповнюють один одного, а з використанням різноманітних підходів можливо дійти успішного оволодіння та формування граматичної компетентності.

Існує безліч стратегій формування граматичної одиниці, які слугують ключовим та успішним складником у вивченні мови. Найбільш ефективні з них – це граматичні вправи та практика шляхом розв'язання комунікаційних завдань та спілкування. Їх використання допомагає оволодіти мовною одиницею та бути впевненим у її використанні. Не варто забувати про те, що лексична одиниця та граматична вивчаються одночасно, і це спричиняє позитивний результат у вивченні мови. Також, обираючи стратегію формування граматичної компетентності, слід пам'ятати про різні типи сприйняття мови та соціокультурні фактори, які впливають на оволодіння мовою. Під кінець, варто експериментувати з різними методами та підходами вивчення граматики, щоб знайти той, який допомагає найкраще засвоїти матеріал.

Розглядаючи пісенний матеріал, як один зі способів формування граматичної компетентності, ми можемо дійти висновку, що він є справді ефективним та мотиваційним у вивченні мови. Пісня позитивно впливає на пізнавальну та мозкову діяльність. Ряд переваг у використанні пісенного матеріалу виступають: 1) урізноманітнення заняття, роблять їх більш

цікавими; 2) мотивування; 3)допомагають розвинути вимову, збільшують словниковий запас, покращують говоріння, закріплюють граматичну та лексичну одиниці. При використанні пісенного матеріалу на заняття англійської мови , варто слідувати етапам: pre-listening, while-listening та post-listening, тому що кожний етап виступає помічником у сприйнятті, запам'ятовуванні та відтворенні. Також, іншомовна пісня – це спосіб вивчення не тільки мовної одиниці, а й культури мови, яку вивчають.

Розділ 2. Особливості використання пісень для формування англomовної граматичної компетентності студентів першого курсу

2.0. Вступні зауваження

Даний розділ присвячується виясненню вікових та психологічних факторів, які впливають на процес навчання та вивчення іношомовних компетентностей студентів першого курсу. Ми детально розглянемо типи студентів, ключові новоутворення та особливості формування особистості на даному етапі життя. А також, розглянемо прийоми формування граматичної компетентності за допомогою пісень, розкриємо певні види вправ, які використовуються для вивчення граматичної одиниці.

2.1. Психологічно-вікові особливості формування граматичної компетентності студентів першого курсу

Питання вікових особливостей студентів було і залишається актуальною темою у вивченні англійської мови. У цьому зв'язку набуває проблем внутрішніх потенційних можливостей особистості.

Студентський вік охоплює від 17 до 23 років. Він характеризується переходом від шкільного віку до юнацького, зумовлений сприятливими умовами для формування соціального, психологічного та біологічного розвитку. Студенти зазнають багатьох змін у своєму сприйнятті, розвиваються моральні та естетичні почуття, відбувається ставлення та стабілізація характеру, розвиваються когнітивні здібності та мовленнєвий розвиток [11].

Багато науковців по різному трактують цей вік, дехто стверджує, що це початок дорослого віку, а дехто дотримується думки, що юнацький вік відноситься до дитячого віку. Ось на думку Л. Виготського [2], студентський

вік це початок дорослого життя, він не розглядав студентський вік як дитячий, тому він висловився так : «Вік 18-25 років є першою ланкою в ланцюгу дорослих віків, а не завершальною ланкою дитячого розвитку...». Він є першим науковцем, хто висловив таку концепцію та назвав даний вік «початком зрілого життя». З роками думку підтримували вітчизняні вчені.

Період юності протягом століть розглядався, як період підготовки до дорослого життя, хоча в різні часи його трактували по різному і надавали різний статус. Його вважають завершенням фізичного та статевого дозрівань, та досягненням соціальної зрілості, яка пов'язана з дорослішанням. Цей вік вважається найбільш працездатним та чудовим етапом для інтелектуальної діяльності, також студенти здатні витримати фізичні та психологічні навантаження. У цей період формується самосвідомість, пізнавальні та професійні інтереси, здатність планувати майбутнє та потреба до праці. Що найважливіше, у навчанні відбувається найлегше формування знань, умінь та навичок, також розвиваються особистісні і функціональні якості такі як: організованість, дисциплінованість, ініціативність, чіткість й акуратність , та інше.

Студентський вік – це час для самоаналізу та самооцінки. У цей час відбувається порівняння свого «Я» з реальністю. Студенти починають оцінювати себе відповідно до того якими вони є, а не те, як вони собі уявляють чи як інші про них думають. На жаль, коли справжнє «Я» не співвідноситься з тим, як студенти себе сприймали , відбувається проявлення невпевненості в собі, розвиваються комплекси, що можуть супроводжуватись зовнішньою агресією та відчуттям незрозумілості [14].

Юність характерна і тим , що у цей період студенти досягають інтелектуального розвитку та фізичної снаги. На цьому етапі, вони здатні проаналізувати, які предмети є для них важливими та потрібними, а не відштовхуються тільки від своїх зацікавлень. Вони вчаться розставляти пріоритети для того, щоб встигнути виконати всі поставлені цілі. Проте,

часто відбувається, що їхні можливості не співпадають з реальністю, тому вони вчаться все аналізувати.

Для студентського віку характерні такі новоутворення:

- Розвиток самостійного логічного мислення;
- Розвивається навчально-професійна діяльність;
- Розвивається образна пам'ять;
- Відкриття свого «Я»;
- Розвиток понятійного елементу (уявлення про свою індивідуальність) та оцінюючого-вольового елементу (самооцінка,самоповага);
- Розвиток рефлексії (роздумів над переживаннями призводять до переоцінки цінностей та важливості життя) [14].

Співпраця зі студентами є напрочуд цікавою та пізнавальною. Працюючи зі студентами, викладачам слід добре ознайомитись зі студентами та зрозуміти до якого типу вони належать(для ефективної співпраці) і який у них тип сприйняття (щоб організувати навчальний процес для кращого розуміння та досягнення результату). За К.Леогардом, ми виділяємо такі типи студентів [12]:

- Сенситивний тип : студенти важко адаптуються до нового середовища, їм притаманна підвищена чутливість до всього, надають перевагу у спілкуванні зі старшими або малечею, добре товаришують та відкриваються тільки для людей,яких добре знають.
- Лабільний тип: дуже нестабільний та мінливий у настрої, в один момент у них все дуже добре, а в інший похмуро. Їхня поведінка залежить від настрою, їх можливо образити або словом або поглядом, тому потрібно бути вкрай обережними з таким типом.
- Істероїдний тип : притаманна така якість як егоцентризм. Даний тип дуже любить привертати до себе увагу та не може терпіти, коли у їхньому оточенні хвалять інших.

- Шизоїдний тип : притаманна самотність. Вони надають перевагу у спілкуванні зі старшими, з однолітками зазвичай не товаришують, часто показують свою байдужість. Люблять свій особистий простір, не здатні співчувати іншим.
- Нестійкий тип : притаманна несерйозність до навчання, люблять розваги.
- Гіпертимний тип : притаманні такі якості, як товариськість, рухливість та схильність до бешкетництва. Щодо навчання, то воно нестабільне, студенти даного типу є непосидючими та недостатньо дисциплінованими.
- Циклоїдний тип : даному типу притаманна підвищена дратівливість та схильність до апатії.

Важливо зазначити фактори, які впливають на формування граматичної компетентності студентів першого курсу [11]: 1) критичний період. Студенти першого курсу знаходять на фазі завершення даного періоду, тому це позитивно впливає на навчання та швидкий процес засвоєння граматичних структур та форм; 2) розвиток когнітивних навичок. Продовжується процес розвитку абстрактного мислення, аналітичності та критичного мислення, що позитивно впливає на сприйняття та засвоєння складних граматичних структур, конструкцій та правил; 3) мотивація та саморегуляція. Якщо студент має бажання та мотивацію вивчити мову, то процес буде більш ефективним, тому що такі студенти ставлять ціль, розвиваються та досягають своєї мети у вивченні граматичних одиниць швидше; 4) мовні здібності та досвід: Студенти першого курсу можуть мати різний рівень мовних здібностей та досвіду, що впливає на їхню граматичну компетентність. Ті, хто вже мають досвід навчання іноземної мови або вирішення граматичних завдань, можуть мати перевагу в опануванні граматичних структур.

Отже, психологічно-вікові особливості формування граматичної компетентності студентів першого курсу включають їхні когнітивні

здібності, мотивацію, досвід та соціальне середовище. У цьому періоді студенти проходять через критичний період навчання мови, коли вони мають можливість ефективно засвоювати граматичні правила та структури. Розвиток їхніх когнітивних навичок, аналітичного мислення та критичного мислення сприяє кращому розумінню складних граматичних концепцій. Мотивація та інтерес до вивчення мови, а також наявність попереднього досвіду навчання іноземних мов також впливають на успішність формування граматичної компетентності. Окрему увагу слід приділяти створенню сприятливого соціального середовища, яке підтримує мовну практику та комунікацію. Зрозуміння цих психологічно-вікових особливостей може допомогти вчителям та викладачам вищих навчальних закладів ефективніше планувати та проводити уроки граматики, сприяючи успішному формуванню граматичної компетентності студентів першого курсу.

2.2. Прийоми та засоби формування англомовної граматичної компетентності за допомогою пісень

Музика є невід'ємною частиною нашого життя, яка супроводжує нас повсюди. Вона впливає на наш внутрішній стан, допомагаючи заспокоїтись, покращуючи наш настрій та слугує ознайомлювальним компонентом (культури інших країн, мови та діалекти). Упродовж багатьох років вчителі використовують музику на уроках для руханки, вивчаючи алфавіт та збагачуючи словниковий запас учнів. Використання пісенного матеріалу стає ефективнішим, оскільки сучасні студенти надають їй перевагу, тому що це являється їхнім захопленням та нетрадиційним і цікавим способом оволодіння мови.

Слухаючи музику, ми підсвідомо починаємо імітувати носіїв мови, а ритм позитивно впливає на вимову, інтонацію та робить вимову плавною. Через використання музики на заняттях, студенти сприймають, як

застосовувати певні конструкції, слова, скорочення та інше. Варто зазначити, що пісенний матеріал можливо використовувати на будь-якому етапі заняття, як повторення, введення нового матеріалу, закріплення, оцінювання, а також для урізноманітнення стандартного заняття.

Пісенний матеріал містить в собі пізнавальні, розвиваючі, виховні і навчальні аспекти. Він допомагає розвинути хороший смак, збагачує моральний та інтелектуальний світ особистості через отримання знань зарубіжної культури, стає ключовим елементом до формування почуттів зацікавленості, поваги та толерантності до культури інших народів.

Ще одна перевага використання музики під час навчання англійської мови полягає в тому, що вона може надати учням багате джерело автентичного мовного введення. Тексти пісень, зокрема, містять широкий спектр лексики та граматичних структур, які зазвичай використовуються в повсякденному мовленні. Аналізуючи та обговорюючи текст пісні, учні можуть вивчати нові слова та вирази, а також покращувати своє розуміння структури та значення речень [5].

Класифікація пісенного матеріалу для вивчення мови може бути досить різноманітною і залежить від різних критеріїв, таких як мовний рівень студента, мета вивчення, типи вправ та навчальні завдання. Деякі вчені та дослідники розглядали цю тему з різних точок зору. Ось деякі класифікації пісенного матеріалу:

1. За рівнем складності:

- **Beginner Songs:** Пісні для початківців з простими текстами та легкими структурами.
- **Intermediate Songs:** Середній рівень пісень з більш складними граматичними конструкціями та словником.
- **Advanced Songs:** Вищий рівень пісень з складними фразами, відомими виразами та нетрадиційною лексикою.[21]

2. За функцією:

- **Listening Comprehension Songs:** Пісні для покращення навичок аудіювання.
- **Vocabulary Building Songs:** Пісні для розширення словникового запасу.
- **Grammar Practice Songs:** Пісні для вивчення та вдосконалення граматичних правил [27].

3. За мовним акцентом:

- **British English Songs:** Пісні, які використовують британський акцент та лексику.
- **American English Songs:** Пісні, які використовують американський акцент та лексику [37].

4. За темою:

- **Love Songs:** Пісні, що мають тему кохання та відносин.
- **Protest Songs:** Політично або соціально спрямовані пісні.
- **Cultural Songs:** Пісні, які відображають культурні аспекти та традиції країни мови [28].

Існує ряд прийомів та рекомендацій, які допомагають викладачам у виборі та розробки занять включаючи в себе пісенний матеріал. Нижче ми наведемо ряд таких прийомів:

❖ Вибір пісень з відомими граматичними структурами:

Варто використовувати пісні, в яких вже є приклади граматичних правил, які є нашою ціллю повторення. Наприклад, для вивчення часів англійської мови варто обрати пісні, в яких є речення у вибраному часі.

❖ Виділення граматичних правил:

Після вибору пісні варто визначити конкретні граматичні аспекти, які ми маємо намір підкреслити, і попросити студентів виділити або підкреслити ці структури під час прослуховування.

❖ Аналіз тексту пісні:

Після прослуховування пісні, потрібно проаналізувати текст пісні разом зі студентами, наголошуючи на граматичних особливостях, таких як часи, частини мови, модальні дієслова та інше.

❖ **Вправи на визначення граматичних правил:**

Після прослуховування пісні потрібно поставити питання стосовно граматичних конструкцій у тексті. Наприклад, "Які часи використовуються в цьому рядку?" або "Які слова вказують на послідовність подій?"

❖ **Порівняння з правильними конструкціями:**

Порівняйте граматичні структури, знайдені у пісні, з правильними варіантами. Це допоможе студентам розуміти правила та неправильності.

❖ **Створення власних речень:**

Після прослуховування та обговорення пісні і граматичних категорій, які є метою заняття, варто попросити студентів створити власні речення або тексти на основі граматичних структур, знайдених у пісні. Це допоможе закріпити навички.

❖ **Граматичні вправи:**

Вони є дуже важливі, оскільки допомагають відтренувати вивчену граматичну одиницю. Вправи можуть бути різними: на основі тексту пісні, наприклад, заповнювання пропусків, переклад, переписування речень зі змінами тощо.

❖ **Дискусії та обговорення:**

Важливою складовою будь-якого заняття є створити умови для мовлення, де студенти будуть здатні використовувати вивчений матеріал для практики.

❖ **Творчі завдання:**

У даному завданні студенти пишуть власні тексти чи пісні, використовуючи вивчені граматичні структури [5].

Ці методи дозволяють зробити вивчення граматики більш цікавим і інтерактивним, сприяючи кращому розумінню та запам'ятовуванню граматичних правил.

Існує кілька способів використання музики, наприклад, використання текстів пісень, музичних відео, музичних ігор і вправ, а також вправ, які сприяють вивченню мови. Викладачі можуть представити та обговорити текст пісні з учнями, зосереджуючись на лексиці та граматичних структурах, які відповідають рівню мови та потребам учнів. Учні також можуть практикувати свою вимову та навички слухання, співаючи пісню. Музичні відео також можна використовувати як навчальний інструмент у цьому методі. Переглядаючи та обговорюючи музичне відео, учні можуть дізнатися про культуру та контекст, у якому була створена пісня, а також покращити свою здатність інтерпретувати та аналізувати візуальні та вербальні тексти. На додаток до використання текстів пісень і музичних відео, вчителі можуть включити в свої уроки музичні ігри та заходи, щоб сприяти вивченню мови та створювати більш інтерактивне та привабливе навчальне середовище. Наприклад, вчителі можуть навчати учнів співом і рухливими вправами, які включають словниковий запас і практику граматики, або вони можуть створювати власні пісні чи тексти, щоб практикувати свої навички письма. Методика викладання англійської мови з використанням музики передбачає використання музики як засобу ознайомлення та закріплення вивчення мови, а також для сприяння навикам слухання та говоріння.

Враховуючи, що існують різні типи студентів, викладачам варто використовувати наочність для кращого сприйняття матеріалу. Отож, пісню потрібно ілюструвати, а для цієї реалізації існують різні методи та форми роботи з пісню. Розглянемо декілька різноманітних завдань, які використовуються під час викладання англійської мови за допомогою пісень.

Перше за все, початковою частиною уроку є introduction (вступ), у якому використовуються завдання для введень нової теми. На наших заняття ми використовуватимемо introduction для ознайомлення з піснею. Використовуватимемо картинки, по яким студентам потрібно здогадатись про хід подій в пісні. Це чудовий елемент при якому подаватиметься не тільки нова лексика, а також і граматика. Таким чином, студенти зацікавляться та залучаться до участі в обговоренні, що є основою при вивченні мови. Також можливо створити голосування у якому студентам потрібно здогадатись за назвою пісні, ту пісню, яку опрацьовуватиметься на занятті.

Другим кроком буде робота з текстом пісні, де студентам потрібно підкреслити невідомі слова та доповнити пропуски. У даному завданні, студенти можуть вставляти певні граматичні одиниці, а також лексичні. Ось візьмемо до прикладу пісню "Human" виконавця Rag'n'Bone Man:

"Some people got the real problems, _____ people out of _____
(пропущене слово).
I'm just a man, I do what I can. Don't put the blame on me, _____
(пропущені слова).
But I'm only human, I _____ (пропущене слово) it, I _____ turn it on.
I'm just a man with _____ (пропущене слово) hands, I do what I can.
I'm only human, just like you, _____ (пропущені слова) on me.
Some people think I can solve them, but, Lord, heavens above, I'm only human
_____ (пропущені слова)."

Наступним кроком буде прослуховування пісні та перевірка наскільки студенти були праві в своїх здогадках. Тоді, працюватимемо з лексикою та граматикою, студентам потрібно виконати завдання, у якому вони повинні замінити слова синоніми або антоніми та виправити помилки. Наприклад:

"I'm only human, after all, attempting (замість "trying") to put the blame on you. Don't put your accusation (замість "blame") on me. Some people got the genuine (замість "real") problems, most (some) people out of occupation (замість

"work").I'm just a man, I does (do) what I can. Don't assign (замість "put the blame on") me, for who I is (am)."

Ще одне завдання, яке викладачі можуть використовувати є True/False statements(правдиві/неправдиві твердження). Дане завдання можливе для використання як на while-listening, так і на post-listening етапах.

Ключовим етапом є post-listening, на якому студенти можуть відповідати на запитання, використовуючи вивчену граматику та вокабуляр. Також, одне з завдання на цьому етапі є написання тексту або ж листа до головного героя пісні з урахуванням певних граматичних структур та слів.

Нижче розглянемо хід занять з використанням пісенного матеріалу. У першій таблиці ми можемо побачити, що пісня використовується на початку заняття як вступ в граматичну тему. На даному занятті граматична тема це займенники та їх класифікація. Ми обрали пісню “Shallow” виконавця Lady Gaga, тому що дана пісня містить в собі відповідний рівень, що відповідає рівню студентів, а також у ній зображено декілька видів займенників. Детальні завдання можна розглянути в ДОДАТКУ А.

Stage of the lesson	Action	Time
Warming-up :	The students work in small groups. Their task is to guess the name of the song.	3 min
Introduction:	Pre-listening: the students work in pairs. Their task is to match unknown words and phrases from the song with their meaning. While-listening: the students look though the text of the song. Then they listen to the song and fulfill with missing words. Post-listening: 1) the students check the answers; 2) The students answer the	25 min

	<p>questions:</p> <ul style="list-style-type: none"> -- What do you think the song is about? -- How do the singers feel? -- What words were missed? -- What part of language are the missing words? <p>3) The students revise classification of pronouns and complete the box with the pronouns from the song.</p>	
Main part of the lesson:	The students do exercises from the book “Grammarway3” that are based on pronouns.	37 min
Conclusion:	The students work in groups. Their task is to choose one person, to describe this person using as many pronouns as possible. The another group has to guess the person and classify the pronouns that are used by the group.	15 min

Отже, багато музичних заходів та ігор передбачають групову участь, що може сприяти соціалізації та командній роботі. Це може бути особливо корисним для учнів, які можуть соромитися або вагатися виступати перед однолітками. Загалом, метод викладання англійської мови з використанням музики може бути дуже ефективним і приємним способом вивчення мови, оскільки він емоційно залучає учнів, забезпечує багате джерело автентичного введення мови та сприяє практиці навичок слухання та говоріння.

Висновки до розділу 2

Формування граматичної компетентності у студентів першого курсу відбувається в контексті їхнього психологічного розвитку. Цей період характеризується активним процесом пошуку і становлення особистої

ідентичності, що може впливати на ставлення до вивчення граматики та мови загалом.

Студенти першого курсу, зазвичай, ще не мають значного досвіду вивчення мови на вищому рівні, і їхня граматична компетентність базується на знаннях з середньої школи. Однак вони на шляху активного розвитку та вдосконалення своєї мовної компетентності.

Важливо враховувати індивідуальні рівні вивчення граматики серед студентів. Деякі можуть швидше засвоювати правила та вміти їх застосовувати, тоді як інші можуть потребувати додаткової допомоги і практики.

На першому курсі студенти можуть відчувати психологічний стрес, пов'язаний з адаптацією до нового навчального середовища. Це може вплинути на їхню здатність концентруватися на вивченні граматики.

Важливим аспектом формування граматичної компетентності є якісна методика навчання, яка стимулює зацікавленість студентів і надає їм можливість практикувати мовні навички в різних контекстах.

Розуміння і врахування психологічно-вікових особливостей формування граматичної компетентності студентів першого курсу важливе з кількох причин:

Ефективність навчання: Знання психологічних особливостей молодших студентів дозволяє вчителям підходити до навчання більш ефективно, створювати навчальні програми та методики, які відповідають їхнім потребам і здатностям.

Зацікавленість і мотивація: Розуміння психологічних особливостей допомагає стимулювати зацікавленість студентів у навчанні граматики, враховувати їхні інтереси та мотивацію.

Адаптація до нового середовища: Багато першокурсників зазнають стресу через перехід до вищого навчального закладу. Знання психологічних особливостей дозволяє вчителям і порадиникам надавати необхідну підтримку і допомогу студентам у процесі адаптації.

Індивідуальний підхід: Кожен студент унікальний, і розуміння їхніх індивідуальних потреб і рівнів граматичної компетентності допомагає створювати індивідуальні навчальні плани та підходи до навчання.

Підвищення якості навчання: Правильне врахування психологічних аспектів навчання може призвести до підвищення якості навчання та досягнення кращих результатів у формуванні граматичної компетентності студентів.

Використання музики та пісень як інструмента для формування граматичної компетентності виявляється надзвичайно ефективним та цікавим підходом у навчанні. Пісні створюють сприятливу атмосферу для вивчення граматичних правил, а також допомагають підвищити зацікавленість та мотивацію студентів. Вони надають можливість практикувати граматичні структури у різних контекстах, що сприяє кращому засвоєнню та запам'ятовуванню матеріалу.

Заходи, спрямовані на формування граматичної компетентності за допомогою пісень, можуть включати в себе вивчення тексту пісні, аналіз граматичних структур у ній, практикування вимови та ритму мовлення. Також важливим є створення завдань та вправ, які спонукають студентів до активної участі, наприклад, створення власних текстів чи відтворення діалогів з пісні.

Загалом, використання пісень у навчанні граматики сприяє більш ефективному і цікавому процесу навчання та дозволяє студентам легше засвоювати мовні навички. Такий підхід сприяє розвитку комунікативних здібностей та робить навчання більш доступним та захоплюючим для студентів.

Отже, формування граматичної компетентності у студентів першого курсу є складним і багатогранним процесом, який вимагає уваги до їхнього психологічного стану, індивідуальних потреб і якісного підходу до навчання мови. Розуміння цих психологічних особливостей може допомогти вчителям

і педагогам підходити до навчання граматики з ефективністю і розумінням потреб студентів.

Розділ 3 Ефективність методики використання пісенного матеріалу для формування граматичної компетентності

3.0. Вступні зауваження

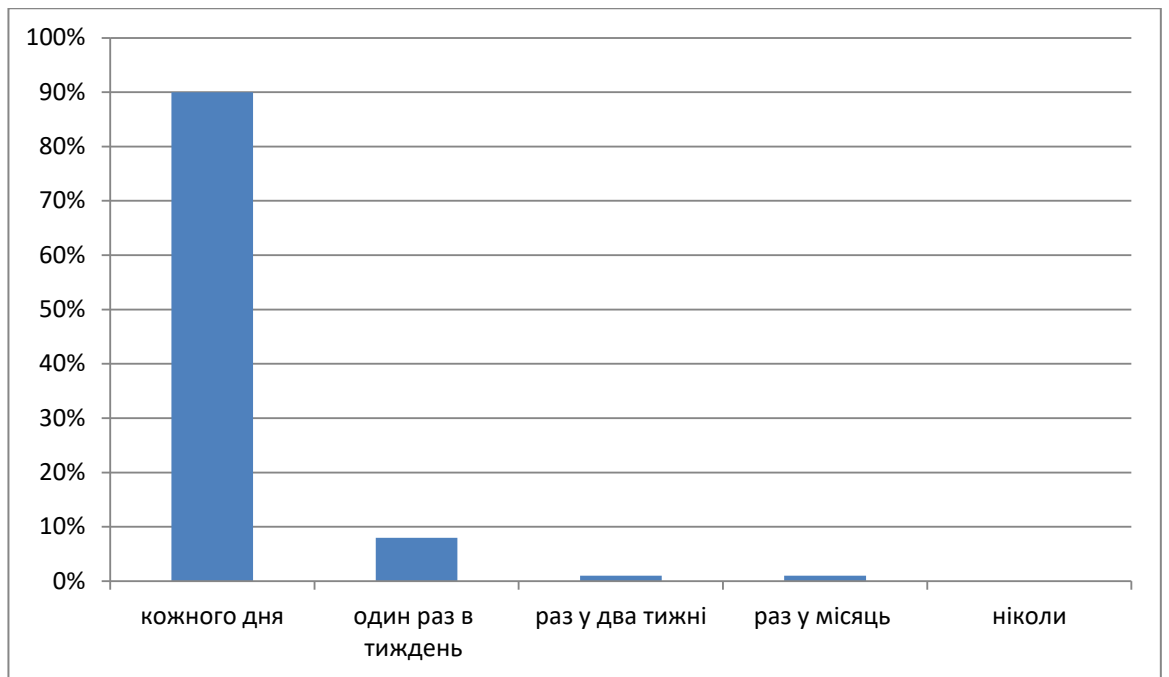
Даний розділ присвячується практичній частині даної магістерської роботи. У ньому розглядається три етапи пробного навчання, а саме : організаційний, формувальний та аналіз результатів. Даний розділ має намір підтвердити ефективність використання пісенного матеріалу у формуванні граматичної компетентності студентів першого курсу.

3.1. Організаційний етап пробного навчання

Пісенний матеріал являється аутентичним матеріалом у вивченні іноземної мови. У попередніх двох розділах ми детально описали переваги використання музики під час формування граматичної компетентності. Для того, щоб показати та продемонструвати його успішність, ми маємо намір провести заняття у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. У даному пробному навчанні беруть участь студенти 1 курсу 112 групи факультету іноземних мов. Оскільки ми досліджуємо види завдань з використання пісенного матеріалу для формування граматичних навичок, ми проведемо пари з дисципліни **Граматика**.

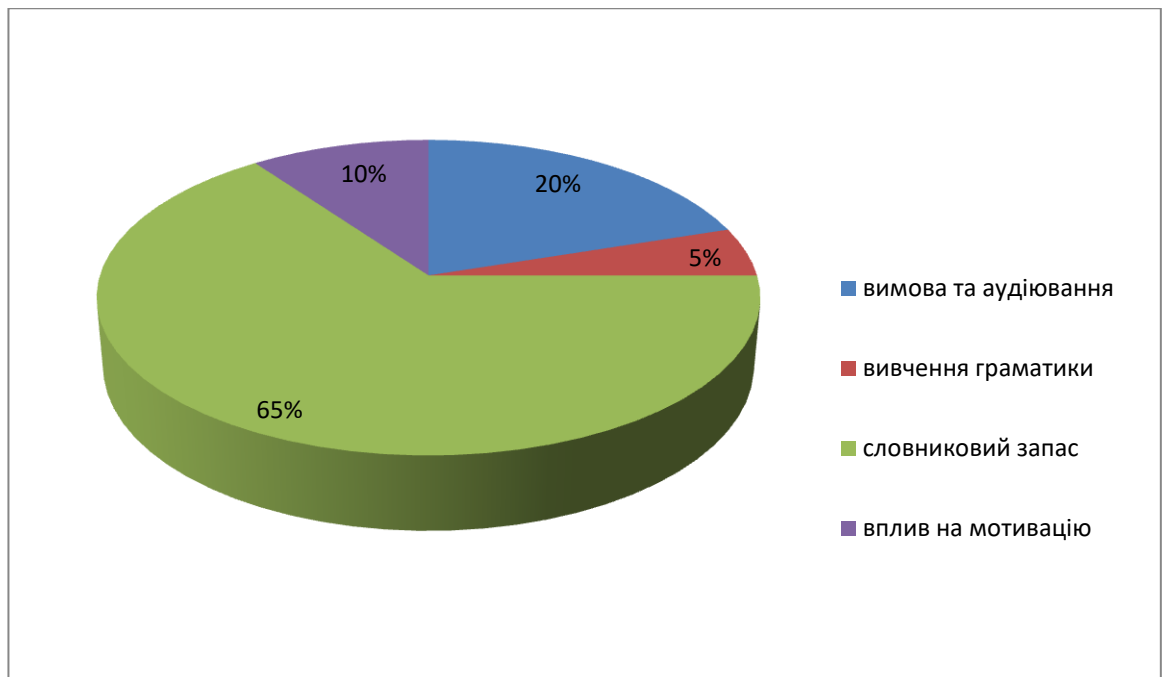
Спершу, ми провели два опитування щодо використання пісенного матеріалу. Студенти відповідали на запитання та обирали варіанти відповідей, які на їхню думку були найбільш відповідними.

Рисунок 3.1. Використання пісенного матеріалу студентами у повсякденному житті

Метою анкетування (Додаток Ж) було виявити: як часто студенти слухають музику та чи варто використовувати пісенний матеріал у навчання також, щоб перевірити чи на думку студентів можливо використовувати пісенний матеріал у вивченні граматичної одиниці. Розглянувши діаграму **3.1.** ми можемо побачити, що 90% студентів використовують пісенний матеріал у повсякденному житті кожного дня, 8% студентів прослуховують музику один раз в тиждень, 1% студентів прослуховують пісні раз у два тижні, 1% використовують музику раз у місяць та 0% студентів не слухає музику. Тож, можемо дійти висновку, що пісенний матеріал часто використовується студентами, тому його варто також використовувати у навчанні для формування граматичної компетентності.

Рисунок 3.2. Категорії використання пісенного матеріалу студентами

Подана діаграма **3.2.** демонструє те, що більша частина студентів 65% використовують пісенний матеріал у розширенні словникового запасу, що включає в себе вивчення ідіом, сталих виразів, фразеологізмів, 20% студентів використовують пісенний матеріал для вдосконалення вимови та аудіювання, 10% студентів застосовують пісенний матеріал для підвищення мотивації та тільки 5% студентів використовують пісенний матеріал у вивченні граматичних одиниць, що підтверджує новизну методики використання пісенного матеріалу для формування граматичних навичок (**Додаток З**). Тобто, більшість студентів не розуміють як вивчати граматичну одиницю через пісню. Також, вони звертають увагу на те, що пісенний матеріал позитивно впливає на сприйняття мови. Студенти зазначили, що важливо використовувати пісні з коректним текстом, а також вони зазвичай обирають пісні, які є популярними на даний час. Отже, за результатами ми можемо зробити висновок, що студенти не вивчають граматичну одиницю через пісенний матеріал, або ж не надають цьому значення.

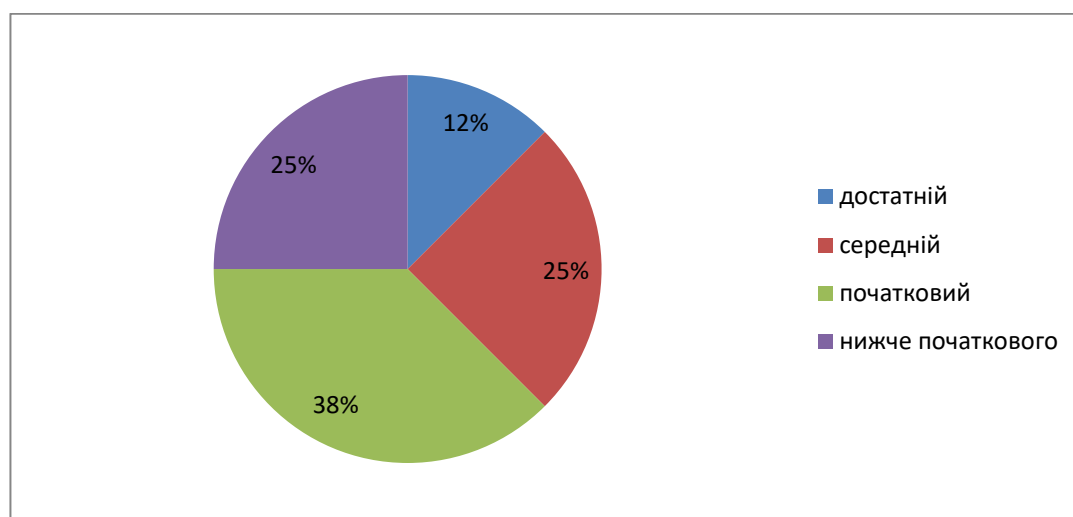
Наступним кроком є визначення з граматичною темою занять та розробка завдань, які включають у себе пісенний матеріал. Основна умова, завдання мають відповідати рівню студентам та меті навчального плану.

У пробному занятті нашими граматичними темами виступатимуть наступні часи різниця між Present Simple та Present Continuous, Present Perfect та Present Perfect Continuous, Past Simple та Past Continuous. Студенти були ознайомлені з поданими темами, проте в нашому пробному навчанні ми повинні закріпити дані теми. Головною метою нашого пробного навчання є розвинути рецептивні (в нашому дослідженні виступатиме сприйняти музичного тексту) та репродуктивні навички (завдання після слухання, у яких студенти будуть здатні використовувати граматичну структуру часів, використовуючи власні речення). Перед пробним навчанням студенти пройдуть тестування для того, щоб перевірити їхні знання та навички в використанні вище зазначених часів (**Додаток II**). У кінці навчання студенти проходять ще одне тестування для того, щоб проаналізувати зміни у розумінні та використанні граматичної одиниці, та наскільки пісенний матеріал був ефективним в застосуванні та навчанні.

Проходячи пасивну практику, ми звернули увагу на те, що у групі рівень англійської мови студентів відрізняється. Деяких студентів знання значно сильніші за знання одногрупників, тому ми постараємось організувати пробне навчання таким чином, щоб матеріал підходив, як і сильним так і слабшим. Основною умовою буде зацікавити всіх студентів, та підвищити їхній рівень знань.

Для того, щоб перевірити як студенти володіють граматичними одиницями, які ми маємо намір вивчати, ми вирішили провести тестування. Критерії ,на які ми опирались при аналізі знань студентів знаходяться в **Додатку I**. Виділяють 9 рівнів використання граматичної одиниці. Дев'ятий рівень – це найвищий рівень, який означає, що студент використовує граматичні конструкції належним чином та припускається дрібних помилок,

які не впливають на спілкування. На сьомому та восьмому рівнях студент здатен використовувати різноманітний спектр граматичних одиниць, можливі помилки, про те вони мінімальні та не заважають спілкуванню. На шостому рівні студент комбінує прості та складні форми речень, проте граматичні помилки можуть спричиняти труднощі для спілкування. П'ятий та четвертий рівень слугує використанням студентами обмеженого спектру структур, припускаються значні помилки, що заважають спілкуванню. Третій, другий та перший це вкрай обмежені рівні, які означають, що студенти не здатні використовувати граматичні структури у власний спосіб. Також ми використовували таблицю, яка слугує показником вирахування кількості правильних відповідей та відсотків на скільки студенти справились із завданнями, можна розглянути в **Додатку І**. Таблиця містить наступні рівні: високий – студент припустився 0 помилок у виконанні тестів, достатній – студент припустився від 1-3-ьох помилок, вище середнього – студент припустився 4-ьох помилок, середній – 5 помилок, початковий – 6 помилок, нижче початкового – 7 помилок.

Рис.3.3. Результати тестування перед проведенням пробного навчання

Діаграма 3.3. демонструє, що тільки 13% групи мають достатній рівень володіння граматичними темами (припустилось 3 помилок) , 25% володіє темами на середньому рівні (4 помилки), 38% володіють на початковому рівні (припустилось 5 помилок) та 25% на нижче середньому рівні (припустилось 6 помилок) (Додаток II). Загальна помилка це забування додавання закінчення –es;-s до дієслів з третьою особою у теперішньому простому часі, а також студенти плутались у використанні вище зазначених часів.

Ми керуватимемось етапами формування граматичної компетентності визначеними Н. Прокопенко під час пробного навчання. На першому етапі, студенти отримують деякі речення з пісенного матеріалу та їм потрібно буде проаналізувати різницю між часами та формування речень використовуючи граматичні одиниці. На другому етапі, студенти працюватимуть зі слуханням та вправами, які базуються на пісенному матеріалі. На третьому етапі використовуватимуться завдання для комунікативної спрямованості, у яких студенти використовуватимуть вивчену граматичну структуру.

Варто зазначити види вправ, які застосовуватимуться під час пробного навчання: аналіз тексту (використовуватимемо на другому етапі, обговорюватимемо вивченні часи та аналізуватимемо використання цих часів); граматичні вправи (заповнення пропусків у пісні, переклад речень пісенного матеріалу) , дискусії та обговорення (використовуватимемо на другому та третьому етапах. Студенти працюватимуть в групах для обговорення своїх звичок, дій що їх дратують та планів), творче завдання (третій етап: опис коміксу з використанням вивчених конструкцій).

Отже, за результатами опитування, студенти використовують пісенний матеріал у вивченні англійської мови, хоча не всі вивчають граматичну одиницю, що створює для нас відповідні умови для дослідження формування граматичної одиниці через пісню.

3.2. Формувальний етап пробного навчання

Варто зазначити і те, що ми використовуватимемо пісенний матеріал на різних етапах заняття. Під час першого пробного заняття ми застосуємо його як введення в нову тему та побудуємо всі етапи заняття використовуючи пісенний матеріал. На другому пробному навчанні пісенний матеріал використовуватиметься на кінці заняття для засвоєння матеріалу (**Додаток В**). Під час третього (**Додаток Г**) та четвертого (**Додаток Д**) пробних занять пісенний матеріал слугуватиме як засіб ознайомлення з новою граматичною темою та запам'ятовування. На п'ятому (**Додаток Е**) пробному навчанні використовується як введення в нову тему на початку заняття, а на шостому (**Додаток Є**) як закріплення матеріалу у кінці заняття.

На етапі пробного навчання *warming-up* студенти отримували завдання, у якому їм потрібно проаналізувати текст з двох різних пісень, які містять *Present Simple* та *Present Continuous*. Їхнє завдання виявити різницю між зазначеними часами. Оскільки це студенти першого курсу факультету іноземних мов, більшість з них володіють англійською мовою на рівні *B1* та *B2*, тому ця тема для них не нова. Студенти працюють у групах по 4 людини. Даним завданням ми прагнемо сформулювати рецептивні навички, тобто сприйняття та розуміння сказаного у письмовій формі через текст. Вони активно обговорюють два короткі абзаци з пісень. З низу продемонструємо тексти пісень, з якими студенти працювали:

*«I'm sitting here in a boring room,
it's just another rainy Sunday afternoon.
I'm wasting my time, I got nothing to do.
I'm hanging around, I'm waiting for you,
but nothing ever happens – and I wonder.»* By Fool's Garden

*«It's late in the evening, she's wondering what clothes to wear
She puts on her make-up and brushes her long blonde hair*

And then she asks me, "Do I look all right?"

And I say, "Yes, you look wonderful tonight"» by Eric Clapton.

Інструкції, за якими студенти слідують: 1) Проаналізуйте граматичні часи використані у поданих абзацах; 2) поясніть різницю між часами виявленими в тексті; 3) поясніть про що йдеться у поданих абзацах.

Для того, щоб оцінити у відсотках на скільки студенти впорались із завданнями, ми керувались критеріями, які зображені у **Додатку І**.

Студенти впорались із першою інструкцією на 50% , тобто на середньому рівні, (під час аналізу студенти використовували прості реченні та допускались помилок в граматиці і вимові. Студенти змогли дійти висновку, щодо використаних часів проте пояснити певні винятки не змогли: наприклад чому відбувається подвоєння у деяких літерах при додаванні закінчення “-ing”, а також коли застосовується закінчення“-s; -es”. При аналізі ми зафіксували до 4 помилок під час відповіді студентів) , з другою на 30%, тобто їхній рівень знань щодо використання встановлених часів становить нижче початкового (студенти не змогли лаконічно та доступно пояснити різницю між часами у тексті, а також не змогли навести використання цих часів), а з третьою на 60% (студенти припустились певних думок щодо значення текстів, хоча вони були близькі до змісту, проте під час обговорення припускались до 4 помилок у часах та вимові) . Для того , щоб усі групи та учасники були задіяні та змогли проаналізувати тексти пісень, кожна група містила одного сильнішого студента, який допомагав під час аналізу.

На початку заняття (introduction), як правило, ми використовували завдання, де обговорювали та нагадували утворення речень з часами, які вивчали, наприклад, Present Simple та Present Continuous. Після цього, студенти будували по два власних речення використовуючи повторені часи (даним завданням ми почнемо формувати репродуктивні навички). Ми проаналізували помилки, та приступили до наступного завдання. Наступним

кроком було повернення до пісенного матеріалу, а саме до двох наступних частин текстів. У даному завданні студентам слід відкрити душки використовуючи правильний час (формування рецептивних навичок):

*«We ..... to a party and everyone ..... to see(go; turn)
This beautiful lady that ..... around with me (walk)
And then she asks me, " ..... You ..... all right?(feel)"
And I say, "Yes, I feel wonderful tonight"
It's time to go home now and I've got an aching head
So I ..... her the car keys and she ..... me to bed(give; help)
And then I tell her, as I ..... out the light (turn)
I say, "My darling, you were wonderful tonight
Oh my darling, you were wonderful tonight»*

*«I ..... around in my car(drive),
I ..... too fast(drive), I ..... too far(drive).
I'd like to change my point of view.
I feel so lonely, I ..... for you(wait),
but nothing ever .....(happen)– and I wonder.
I ..... my head up and down (turn)
Isolation – is not the good for me.
Isolation – I ..... to sit on a lemon tree (not want).
I ..... around in a desert of joy (step).»*

Після даного завдання ми використовували слухання, у якому студентам слід перевірити наскільки їхні здогадки щодо використаних часів були вірними. Спершу, студенти прослуховують пісню «Wonderful tonight» , а пізніше пісню «Lemon tree». Наступним кроком було обговорення пісень. Студенти зазначили, що їм більше до вподоби друга пісня, оскільки вона більш швидша , ніж перша. Після цього, ми аналізували кількість правильних відповідей та помилок. В загальному студенти впорались на 45%, тобто на початковому рівні кількість помилок при виконанні завдання

становила від 5 – 6 . Проаналізувавши помилки та різницю використання часів, студенти отримали повний текст пісень.

Для формування рецептивних навичок, наприклад, ми працювали з наступними завданнями. Ми попросили студентів виправити помилки у частинках текстів з пісень:

*«I'm **siting** here in a boring room,
it's just another rainy Sunday afternoon.
I'm **wasting** my time, I got nothing to do.
I'm **hang** around, I waiting for you,
but nothing ever happens – and I wonder.»*

*«It's late in the evening, **she wonder** what clothes to wear
She put on her make-up and **brush** her long blonde hair
And then **she ask** me, "Do I look all right?"
And I say, "Yes, you look wonderful tonight"»*

З даним завданням студенти справились на 80%, студенти припустились помилки з подвоєнням літери при додаванні закінчення +ing (sitting and wasting), загальна кількість помилок допущена студентами становила 3 - 4.

Далі ми попросили студентів працювати в парах для того, щоб знайти стверджувальні, питальні та речення, що місять заперечення (формування рецептивних навичок). Порівнявши відповіді студентів, ми встановили, що студенти впорались за даним завданням відмінно (змогли виявити всі типи речень та не припустились помилок у поясненні різниці між часами).

На фінальному етапі опрацювання тексту, ми попросили студентів перетворити нижче подані частини текстів використовуючи третю особу однини та множину. У першій частині студентам слід використовувати третю особу однини, а у другій – множину (формування репродуктивних навичок).

*«I'm **sitting** here in a boring room,
it's just another rainy Sunday afternoon.*

*I'm wasting my time, I got nothing to do.
I'm hanging around, I'm waiting for you,
but nothing ever happens – and I wonder.»*

*«It's late in the evening, she's wondering what clothes to wear
She puts on her make-up and brushes her long blonde hair
And then she asks me, "Do I look all right?"
And I say, "Yes, you look wonderful tonight"»*

Вкінці, студенти знову працювали в парах та перетворювали вище вказані тексти на питальні та заперечення. Студенти впорались з даним завданням на 85% (змогли чітко переробити речення, проте припустились від 1 до 3 помилок з закінченнями).

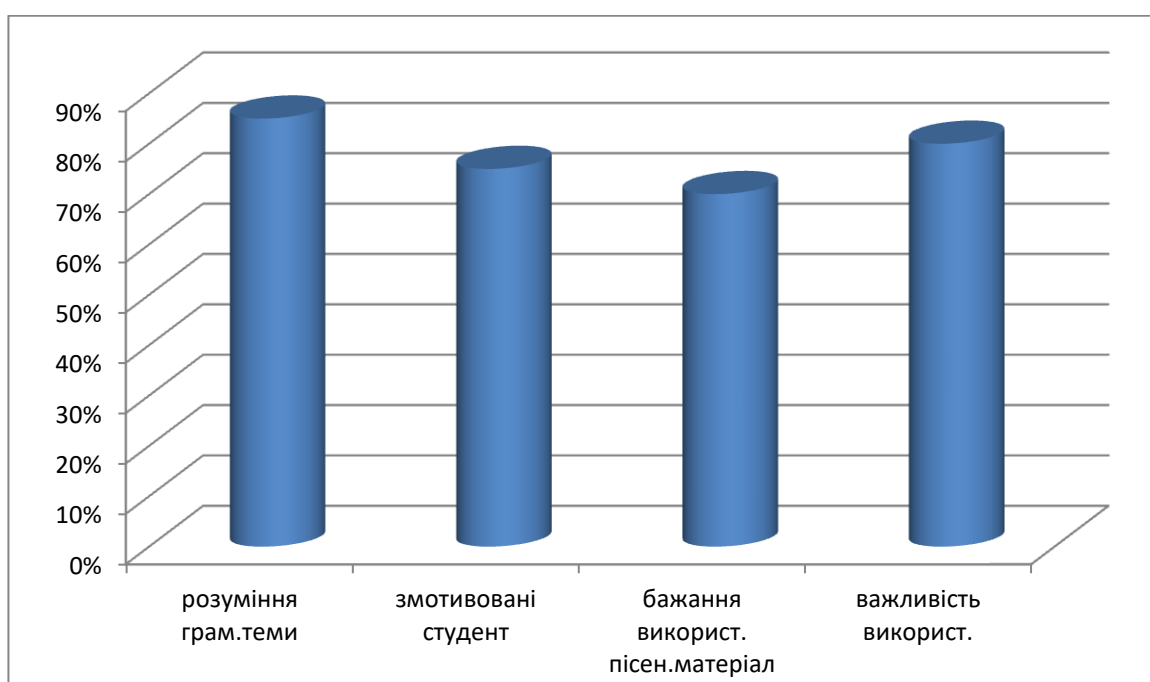
На етапі формування репродуктивних навичок в нашому пробному навчанні студенти працювали в групах по 4 людини. Умовою їхнього завдання було працювати з коміксом, у якому вони описували день незвичного студента використовуючи Present Simple та Present Continuous (Додаток Б). Після цього, студенти демонстрували свої історії та ми обговорювали кількість помилок. Студенти впорались на 85%(спромоглись створити чудові історії, використовуючи правильно часи, проте інколи припускались помилок (don't/ doesn't) та механічно добавляли закінчення –s; -es з запереченнями. Загальна кількість помилок допущена одним студентом становила 2 помилки, проте варто зауважити і те, що студенти звертали увагу на те, що припускаються помилок та виправляли їх.

3.3. Аналіз результатів пробного навчання

Спершу, варто зазначити, що студенти були заохочені у процес навчання більше, коли дізнались, що заняття базуватиметься на пісенному матеріалі. Оскільки студенти часто використовують пісенний матеріал, їм було цікаво спостерігати як він застосовується на заняттях не тільки як

студентам, які вивчають мову, а також як майбутнім фахівцям. Слід зазначити і те, що студенти підкреслили, що музичний матеріал відрізняється від звичайних завдань на заняттях, тому різновидність мотивує їхнє бажання навчатись. А те, що вони здатні побачити важливість вивчення даної граматичної теми та її використання носіями мови, показує їм значимість вивчити дану конструкцію.

На завершенні пробного навчання, ми попросили студентів пройти ще одне опитування для того щоб побачити кількість студентів яких зацікавив та змотивував музичний матеріал (Додаток Й).

Рисунок 3.4. Результати опитування щодо пісенного матеріалу після проведення пробного навчання.

Як показує статистика, 70% студентів змотивувались вивчати граматичну одиницю, 80% студентів зрозуміли граматичну тему краще (за словами студентів, ми проведемо тестування, щоб побачити результат успішності використання пісенного матеріалу), у 65% студентів виникло бажання частіше вивчати граматичні одиниці за допомогою пісень, та 75% студентів підтвердили важливість застосування пісенного матеріалу у вивченні англійської мови.

Для того, щоб проаналізувати, як пісенний матеріал посприяв на вдосконалення граматичної навички, ми провели контрольне тестування та проаналізували певні зміни та покращення в результатах. Тестування можливо переглянути в Додатку К, а результати подані в наступній діаграмі.

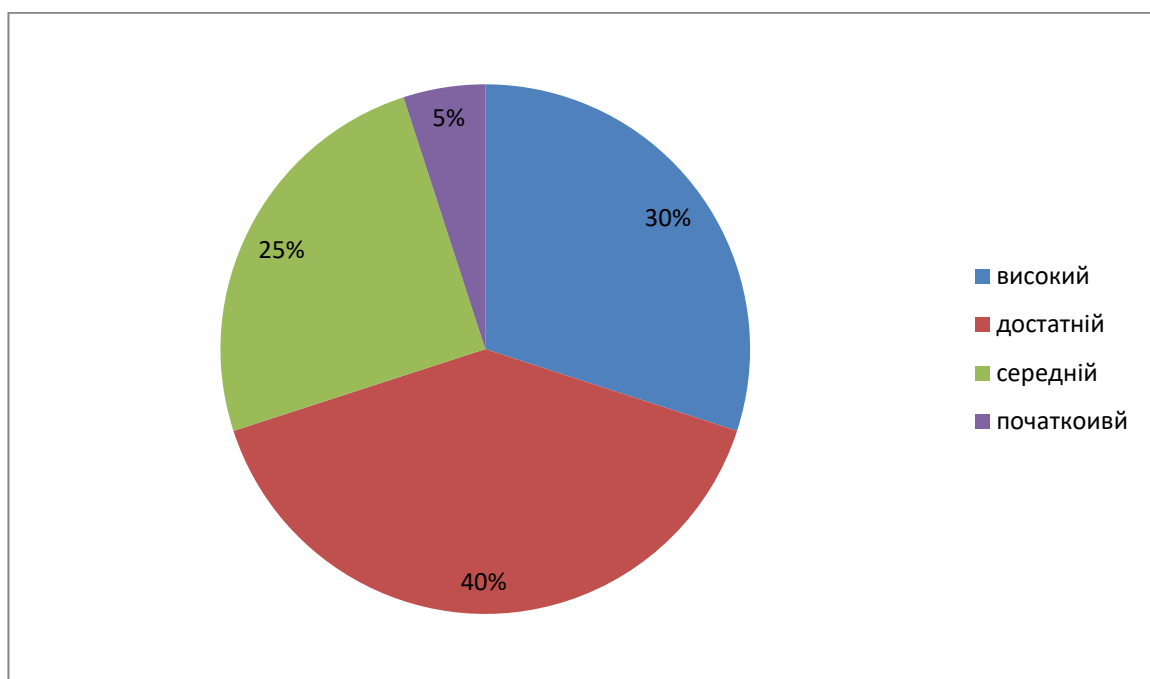

Рисунок 3.5. Результати контрольного тестування після проведення пробного навчання

Розглянувши діаграму 3.5. ми можемо побачити, що 30% студентів справились з тестуванням на високому рівні, тобто припустились 0 помилок, 40% студентів справились з тестуванням на достатньому рівні, тобто припустились 1 або 2 помилки, 25% студентів справились на середньому рівні (4 помилки) та тільки 5% студентів отримали початковий рівень (припустились 6 помилок). Проаналізувавши результати з результатами тестування перед пробним навчанням ми можемо помітити певні зміни та покращення в результатах: у тестуванні перед пробним навчанням тільки 13% володіли вивченими граматичними одиницями на достатньому рівні, в той час як у після – 60%; 25% студентів володіли на середньому – після 25%; 38%

студентів володіли на початковому рівні; та 25% студентів володіли нижче початого рівня – після тільки 5%.

Отже, за результатами дослідження ми підтвердити, що пісенний матеріал варто використовувати у формуванні граматичної навички, оскільки він позитивно впливає на оволодіння новою темою та являється ефективним інструментом у вивченні граматичної одиниці.

Висновки до розділу 3

Пробне навчання продемонструвало важливість використання пісенного матеріалу у вивченні граматичної одиниці та його ефективність, оскільки показники оволодіння граматичною одиницею значно зросли після застосування пісенного матеріалу в навчанні. Також, пісенний матеріал може слугувати ефективним видом діяльності на занятті, який допомагає :

А) збільшити мотивацію студентів. Використання пісенного матеріалу на заняттях сприяє заохоченню та створює цікаве навчальне середовище, що стимулює студентів у вдосконаленні граматичної компетентності;

Б) покращити аудіювання та розуміння. Пісенний матеріал є аутентичним матеріалом, тому використовуючи його на заняттях студенти вивчають мову і природному контексті;

С) збагатити словниковий запас, оскільки він містить ряд неологізмів, ідіом та фраз;

Д) знизити рівень стресу. Музика позитивно впливає на діяльність нашого мозку, оскільки вона містить в собі заспокійливий компонент, вона здатна знищити рівень стресу.

Як показує анкетування, студенти часто використовують англійський пісенний матеріал для вивчення мови, про те, малий відсоток студентів використовує музику для вивчення граматики.

Варто зазначити, що існує ряд вимог у використанні пісенного матеріалу, а саме він повинен відповідати вимогам та цілям заняття і навчального плану, бути коректним для студентів та містити граматичну та лексичну одиниці, які вивчаються.

Отже, дане пробне навчання було ефективним, оскільки рецетивні та репродуктивні навички студентів покращились, вони здатні використовувати вивчені граматичними структурами припускаючись мінімальних помилок, які не заважають спілкуванню, а допоміг сформувати ці навички пісенний матеріал, тому може дійти висновку, що його варто використовувати на заняттях при формуванні граматичних навичок студентів.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У нашій роботі ми проаналізували та обґрунтували використання пісенного матеріалу під час формування граматичної компетентності студентів першого курсу. Ми розробили ряд вправ з використанням пісенного матеріалу та продемонстрували як він може застосовуватись на різних етапах заняття.

Ми зазначили, що граматична компетентність являє собою здатність та вміння використовувати словосполучення та речення, при цьому застосовуючи правильне узгодження часі і частин мови. Важливими складовими при формуванні граматичної компетентності виступають: знання граматичних правил, вміння їх використовувати у своєму мовленні, розуміти контекст з використанням певних граматичних одиниць та вміння відрізнити конструкції, які звучать однаково проте мають інше значення. Серед різноманітних підходів у стратегіях формування граматичної компетентності (систематичний підхід, вивчення через контекст, вивчення через ігри та квести, а також комунікативно-когнітивний підхід), ми вирішили дослідити вивчення граматики через пісенний матеріал.

Існує безліч методів та етапів формування граматичної компетентності, які включають в себе застосування пісенного матеріалу. Серед них : перший етап – ознайомлення з новою темою; другий – практика, використання різних вправ для відпрацювання нової теми; третій – творча частина, у якій граматичні навички використовуються студентами у спілкуванні. Застосовуючи пісенний матеріал в практичній частині, ми опирались на дані етапи, також нашим ключовим завданням виступало формування рецептивних та репродуктивних навичок.

Варто також зазначити, що на формування граматичної компетентності впливають також психологічно-вікові особливості студентів, оскільки на першому курсі студенти проходять період адаптації, тому їхня

мотивація до навчання може зростати або навпаки падати. Тому слід застосовувати різні методи навчання, які мотивуватимуть студентів до вивчення мови, а пісенний матеріал являється одним із таких способів. Проте розвиток когнітивних навичок студентів, їхнього аналітичного та критичного мислення сприяє кращому розумінню складних граматичних конструкцій.

Пісенний матеріал включає в себе різні пізнавальні, виховні та навчальні аспекти. Він допомагає не тільки формувати граматичну навичку, а також лексичну, збагачує моральний та інтелектуальний світ особистості, а також стає провідником до вивчення культури та традицій мови, яка вивчається.

Вибираючи пісенний матеріал для вивчення граматичної одиниці, варто підбирати його відповідно до рівня студентів, за функцією, мовним акцентом та темою. Пісенний матеріал повинен бути відповідним до теми заняття, а також відповідати потребам студентів та меті заняття.

Практична частина нашої роботи, демонструє вправи та пісенний матеріал, які застосовувались. А також, тестування до проведення пробного навчання та після нього, підтверджує, що пісенний матеріал справді є ефективним аутентичним способом формування граматичної компетентності, оскільки результати тестування до та після значно покращились.

Отже, пісенний матеріал збільшує мотивацію студентів, заохочує їх до вивчення мови та роботи на занятті, збагачує словниковий запас, покращує граматичну одиницю, аудіювання та розуміння мови.

Список літератури

1. Бігич О.Б. Методика навчання іноземних мов і культур:теорія і практика. 2013. С.240
URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf>
2. Виготський Л.С. Вікова психологія. 1984. С.244.
3. Використання пісенного матеріалу як засобу у формування комунікативної компетентності на уроках англійської мови. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-pisennogo-materialu-yak-zasib-formuvannya-komunikativno-kompetenci-na-urokah-angliysko-movi-129945.html>
4. Голуб Н. Б. Методичні рекомендації щодо навчання української мови в умовах компетентнісного підходу.2013. С. 2 – 7.
5. Деркач Ю.А. Пісня як ефективний засіб формування лексичних навиків на уроках англійської мови. 2021. URL: <file:///D:/%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8%20%D0%9D/2360-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2338-1-10-20211216.pdf>
6. Іванова О.Ф. Психологічні особливості студентського віку. 2013. С.53.
URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/9397/2/Psychologichni_osoblyvosti_2013_3.pdf
7. Коханова О.П. Вікова психологія. 2012. С.60-68 URL: <https://ksp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/68/2021/05/%D0%92%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0->

[%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-3.pdf](#)

8. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ: Видавничий центр "Академія", 2000. 367 с.
9. Критерії оцінювання тестових завдань згідно силабуса основної мови для 1-го курсу. URL: http://english.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%9Ec%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0_1%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_2021-2022.pdf
10. Критерії оцінювання граматичної компетентності за міжнародним рівнем. URL: <https://ielts.org/take-a-test/preparation-resources/understanding-your-score/ielts-scoring-in-detail>
11. Кутіщенко В.П. Психологія розвитку та вікова психологія. 2009. С.293-309. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33688021.pdf>
12. Леонгард К. Класифікація характеру. URL: <https://studfile.net/preview/1823460/>
13. Любченко А.С. Нестандартні уроки англійської мови в школі. 2007. С.301
14. Марчук Л.М. Психологічні новоутворення й асертивність у студентському віці. 2021. С.1-4.
URL: https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/5_2021/20.pdf
15. Методика формування і контролю граматичних навичок у навчанні англійської мови. URL: <https://naurok.com.ua/metodika-formuvannya-i-kontrolyu-gramatichnih-navichok-u-navchanni-angliysko-movi-251262.html>

- 16.Методика навчання англійської мови. URL:
https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/typova_programa_metodyka_navchannya_angliyskoyi_movy_1.pdf
- 17.Мірошник І. В. Поняття іншомовної компетентності та особливості її реалізації у початковій школі. Київ: Молодий вчений, 2018. 99-100 с.
URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2.1/26.pdf>
- 18.Ніколаєва С.Ю.Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. 2003 .С. 273, С.112-113.
- 19.Пентиліук М. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості в євроінтеграційному контексті.2010. С. 2 – 5.
- 20.Прокопенко Н. П. Формування іншомовної комунікативної компетенції у навчанні граматиці англійської мови студентів напряму підготовки "Міжнародна економіка" та "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності". 2008.
URL: http://eprints.zu.edu.ua/7314/1/vip_59_11.pdf
- 21.Рівні англійської мови. URL:
<https://www.britishcouncil.in/english/courses-adults/levels>
22. Савченко О. Я. Компетентнісний підхід до навчання української мови в основній школі. 2012. С.51-64.
- 23.Стеченко Т.О. Методичні принципи формування професійно орієнтовної англійської граматичної компетенції майбутніх філологів. 2003. 1-3 с. URL:<http://eprints.zu.edu.ua/713/1/03stokmf.pdf>
- 24.Типи студентів. URL: <https://www.tovutilms.com/blog/the-4-types-of-learners>
- 25.Формування граматичної компетенції як засіб розвитку критичного мислення. URL:<https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-gramatichno-kompetenci-yak-zasib-rozvitku-kritichnogo-mislennya-24399.html#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0>

http://ni.biz.ua/11/11_5/11_50232_homski-i-vrozhdennie-idei.html

26. Хомський Н. Uber Erkenntnis und Freiheit .1973. URL: http://ni.biz.ua/11/11_5/11_50232_homski-i-vrozhdennie-idei.html
27. Шляхи використання пісенного тексту для покращення сприйняття мови. URL: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/ways-use-song-lyrics-improve-comprehension>
28. Bischoff. K. Music mood and theme classification. A hybrid approach. 2009. URL: https://www.researchgate.net/publication/220723819_Music_Mood_and_Theme_Classification_-_a_Hybrid_Approach
29. David Nunan. Language teaching methodology: A textbook for teachers. 1991. 150-160pp.
30. Graham V. Crookes. Tasks and language learning. 1993. 120p
31. Griffiee D. T. Songs in Action. Hertfordshire: Prentice Hall International, 1995. 105p.
32. Harald C. Grammatical Processing in Language Learners. Applied Psycholinguistics, 2006. 3–42.
33. Judy R. Reinhartz. Teaching and learning: Focus on curriculum. 1996. 270-300pp.
34. Murphey T. Music and Songs. – Oxford: Oxford University Press, 1992. – 160 p.

35. Schoepp K. Reasons for Using Songs in the ESL/EFL Classroom// The Internet TESL Journal, Vol. VII, No. 2, February 2001. URL: <http://iteslj.org/Articles/Schoepp-Songs.html>
36. Strevenz P. British and American English. 1972. 104 p.
37. Quines Z.M. Grammatical Competence and its Impact to Listening and Speaking Proficiency: An Analysis. European Journal of English Language and Literature Studies. 2023. 1-2pp.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

38. Ariana Grande. Breathing. 2018. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kN0iD0pI3o0>
39. Rang'n' Bone Man. Human. 2017. URL: <https://m.youtube.com/watch?v=L3wKzyIN1yk&t=187s>
40. Donny Hathaway. A song for you. 1971. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HeHio1sTTI>
41. Eric Clapton. Wonderful tonight. 1977. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=vUSzL2leaFM>
42. Fools Garden. Lemon Tree. 1995. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wCQfkEkePx8>
43. Gloria Gaynor. I will survive. 1978. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6dYWe1c3OyU>
44. Hugh Grant, Haley Bennett. Way back into love. 2007. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MHR4BZoCLmE>
45. Imagine Dragons. Thunder. 2017. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fKopy74weus>
46. Lady Gaga, Bradley Cooper. Shallow. 2018. URL: https://www.youtube.com/watch?v=tSpAqIP5_L0
47. Queen. We are The Champions. 2008.

URL:

https://www.youtube.com/watch?v=04854XqcfCY&ab_channel=QueenOfficial

Додаток А

Приклад використання пісенного матеріалу як введення в нову тему

1. Guess the song:

2. Match words and phrases with their meanings:

1)Shallow	A) the act of filling an empty or unfulfilled space or feeling
2)Crash through	B) Isn't it difficult staying strong (not showing weakness)
3)Long for change	C) an area of the sea, a lake, or a river where the water is not very deep.
4)To fill the void	D) feeling of discontent caused by a desire or need for something to be different than it currently is.
5)To keep it do hardcore	E) To physically break through some thing or barrier, often violently.

3. Fill the gape with the missing words:

Tell me _____, girl
 Are ___ happy in this modern world?
 Or do you need more?
 Is there something else you're searchin' for?
 I'm falling
 In all the good times, I find _____ longin' for change
 And in the bad times, I fear myself
 Tell ___ something, boy
 Aren't you tired trying to fill ___ void?
 Or do you need more?
 Ain't it hard keeping ___ so hardcore?
 I'm falling
 In all the good times, I find myself longing for change
 And in the bad times, I fear _____
 I'm off the deep end, watch as I dive in
 I'll never meet the ground

Crash through the surface, where ___ can't hurt ___
 We're far from the shallow now
 In the sha-ha, sha-ha-llow
 In the sha-ha-sha-la-la-la-llow
 In the sha-ha, sha-ha-llow
 We're far from the shallow now
 Oh, ha-ah-ah
 Ah, ha-ah-ah, oh, ah
 Ha-ah-ah-ah
 I'm off the deep end, watch as I dive in
 I'll never meet the ground
 Crash through the surface, where _____ can't hurt us
 We're far from the shallow now
 In the sha-ha, sha-ha-llow
 In the sha-ha-sha-la-la-la-llow
 In the sha-ha, sha-ha-llow
 We're far from the shallow now

4. Complete the box with the pronouns.

Personal pronouns.	
Subject and object pronouns.	
Possessive pronouns.	
Reflexive pronouns and intensive pronouns.	
Impersonal pronouns.	
Demonstrative pronouns.	
Interrogative pronouns.	
Relative pronouns.	

Додаток Б

Вправи на формування репродуктивних навичок

1. Write a story using Present Simple and Present Continuous:

Додаток В

Вправи для формування рецептивних та репродуктивних навичок з використанням Present Simple and Present Continuous.

1. Explain the meaning of the following words. Work in groups of three:

overcomplicate; control one's mind; find way up into the clouds; remind; fabricate.

2. Fulfill the abstract of the song and complete it with Present Simple or Present Continuous. Then listen and check (Рецептивні навички):

Some days, things just ... (take) way too much of my energy
I .... (look) up and the whole room ..... (spin)
You ..... (take) my cares away
I can so overcomplicate, people .... (tell) me to medicate

Feel my blood ..... (run), swear the sky ..... (fall)
How (I know) if this thing's fabricated?
Time ..... (go) by and I can't control my mind
..... (not know) what else to try, but you tell me every time

Just keep breathin' and breathin' and breathin' and breathin'
And oh, I gotta keep, keep on breathin'
Just keep breathin' and breathin' and breathin' and breathin'
And oh, I gotta keep, keep on breathin'

Sometimes it's hard to find, find my way up into the clouds
Tune it out, they can be so loud
You .....(remind) me of a time when things weren't so complicated
All I need is to see your face

Feel my blood .... (run) , swear the sky .... (fall)
How do I know if this shit's fabricated, oh?
Time .... (go) by and I can't control my mind
Don't know what else to try, but you tell me every time

Just keep breathin' and breathin' and breathin' and breathin'
And oh, I gotta keep, I keep on breathin'
Just keep breathin' and breathin' and breathin' and breathin'
And oh, I gotta keep, I keep on breathin', mmm, yeah

3. Work in pairs and discuss the following questions (репродуктивні навички):

- 1) What is this song about?
- 2) Do you overcomplicate things?
- 3) How often do you feel the room is spinning? Why?

4. Write a detailed routine of (репродуктивні навички) :

- An innocent person in jail
- A corrupt civil servant

Use Present Simple and Present Continuous tenses. Write story up to 150 words.

Додаток Г

Вправи для формування рецептивних та репродуктивних навичок з використанням Present Perfect.

1. Match word combination with their meanings:

1. To pay one's dues	to do something illegal
2. To do one's sentence	The appearance of one or more performers on stage after finishing the performance
3. To commit a crime	A trip in a boat for recreational purposes
4. To take bows	To earn respect, a position or a right by hard work, sacrifice or experience
5. Curtain call	To acknowledge praise and applause or accept credit
6. Pleasure cruise	To spend time in prison because of the murder or the theft

2. Look at the abstracts of the texts. Talk what tense is used in the texts. Underline the Tense (рецептивні):

I've been so many places in my life and time
I've sung a lot of songs
I've made some bad rhymes
I've acted out my love on stages
With ten thousand people watching
But we're alone now and I'm singing this song for you.....

I've taken my bows
And my curtain calls
But **it's been** no bed of roses
No pleasure cruise

3. Put the verbs in brackets into the present perfect simple. Then listen to the song to check your answers (рецептивні навички).

I ¹ _____ (pay) my dues
Time after time.
I ² _____ (do) my sentence
But committed no crime.
And bad mistakes –
I ³ _____ (make) a few.
I ⁴ _____ (have) my share of sand kicked in my face
But I ⁵ _____ (come) through.

And I need go on and on, and on, and on

We are the champions, my friends,
And we'll keep on fighting 'til the end.

We are the champions.
We are the champions.
No time for losers
'Cause we are the champions of the world.

I ⁶ _____ (take) my bows
And my curtain calls
You brought me fame and fortune and everything that goes with it
I thank you all
But it ⁷ _____ (be) no bed of roses,
No pleasure cruise.
I consider it a challenge before the whole human race
And I ain't gonna lose.

And I need to go on and on, and on, and on

We are the champions, my friends,
And we'll keep on fighting 'til the end.
We are the champions.
We are the champions.
No time for losers
'Cause we are the champions of the world.

We are the champions, my friends,
And we'll keep on fighting 'til the end.
We are the champions.
We are the champions.
No time for losers
'Cause we are the champions...

4. Rewrite the following parts using third person narration (рецептивні навички):

I've paid my dues
Time after time
I've done my sentence
But committed no crime
And bad mistakes
I've made a few
I've had my share of sand
Kicked in my face
But **I've come** through
I've taken my bows
And my curtain calls
You brought me fame and fortune
And everything that goes with it
I thank you all.

5. Write down negative and interrogative sentences to the abstract below (рецептивні навички):

I've paid my dues
Time after time
I've done my sentence
But committed no crime
And bad mistakes
I've made a few
I've had my share of sand
Kicked in my face
But **I've come** through

I've taken my bows
And my curtain calls
You brought me fame and fortune
And everything that goes with it
I thank you all.

6. Correct the mistakes in the following abstracts (рецептивні навички):

I've was so many places in my life and time
I've sung a lot of songs
I've make some bad rhymes
I've acted out my love on stages
With ten thousand people watching
But we're alone now and I'm singing this song for you.....

I've pay my dues
Time after time
I've did my sentence
But committed no crime
And bad mistakes
I's made a few
I've have my share of sand
Kicked in my face
But **I've come** through
I've taken my bows
And my curtain calls
You brought me fame and fortune
And everything that goes with it
I thank you all.

7. Write a speech for a prisoner so that he is acquitted in court. Use Present Perfect (репродуктивні навички)

Додаток Д

Вправи для формування рецептивних та репродуктивних навичок з використанням Present Perfect та Present Perfect Continuous.

1. Look at the abstract of the song. Work in pairs. Discuss the tense that is used in the abstract (its usage and building) (рецептивні навички):

I've been living with a shadow overhead
I've been sleeping with a cloud above my bed
I've been lonely for so long
Trapped in the past, I just can't seem to move on

2. Put the verbs in brackets into the correct form, the present perfect simple or the present perfect continuous. Then listen and check (рецептивні навички).

I¹ _____ (live) with a shadow overhead
I² _____ (sleep) with a cloud above my bed
I³ _____ (be) lonely for so long
Trapped in the past, I just can't seem to move on

I⁴ _____ (hide) all my hopes and dreams away
Just in case I ever need them again someday
I⁵ _____ (set) aside time
To clear a little space in the corners of my mind

I⁶ _____ (watch) but the stars refuse to shine
I⁷ _____ (search) but I just don't see the signs
I know that it's out there
There's got to be something for my soul somewhere

I⁸ _____ (look) for someone to shed some light
Not somebody just to get me through the night
I could use some direction
And I'm open to your suggestions

3. Rewrite the following abstracts using third person narration (рецептивні навички):

I've been living with a shadow overhead
I've been sleeping with a cloud above my bed
I've been lonely for so long
Trapped in the past, I just can't seem to move on

I've been hiding all my hopes and dreams away
Just in case I ever need them again someday
I've been setting aside time
To clear a little space in the corners of my mind

I've been watching but the stars refuse to shine
I've been searching but I just don't see the signs
I know that it's out there
There's got to be something for my soul somewhere

I've been looking for someone to shed some light
Not somebody just to get me through the night
I could use some direction
And I'm open to your suggestions

4. Provide negative and interrogative sentences to the following abstract (рецептивні навички):

I've been living with a shadow overhead
I've been sleeping with a cloud above my bed
I've been lonely for so long
Trapped in the past, I just can't seem to move on
I've been hiding all my hopes and dreams away
Just in case I ever need them again someday
I've been setting aside time
To clear a little space in the corners of my mind
I've been watching but the stars refuse to shine
I've been searching but I just don't see the signs
I know that it's out there
There's got to be something for my soul somewhere
I've been looking for someone to shed some light
Not somebody just to get me through the night
I could use some direction
And I'm open to your suggestions

5. Put words in the correct order to build different types of sentences (рецептивні навички):

1. (living/ with a shadow/ overhead/ been/ she/ has .)
2. (been/ he/ with/ my bed/ above/ a could/ hasn't .)
3. (been/lonely/ for/ she/ has/ so/ long ?)
4. (you/ been/ have/ all/ way/ dreams and hopes/ your/ hiding ?)
5. (they/ watching/ been/ have / but stars/ to shine/ refuse .)
6. (have/ we/ searching/ been/ but we/ see/ the sign/ don't / just.)
7. (we/ been/ some light/ looking/ have/ for/someone /to shed .)

6. Correct the mistakes in the following abstract (рецептивні навички):

I've living with a shadow overhead
I've been slept with a cloud above my bed
I've been being lonely for so long
Trapped in the past, I just can't seem to move on

I's been hid all my hopes and dreams away
Just in case I ever need them again someday
I've setting aside time
To clear a little space in the corners of my mind

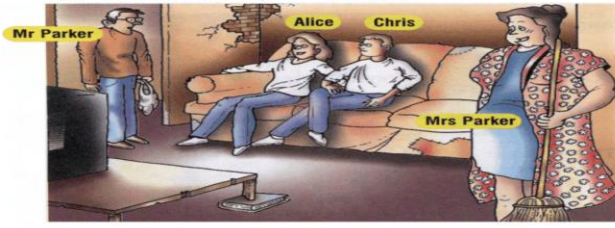
I watching but the stars refuse to shine
I've been searched but I just don't see the signs
I know that it's out there
There's got to be something for my soul somewhere

I've been look for someone to shed some light
Not somebody just to get me through the night
I could use some direction
And I'm open to your suggestions

7. Look at the pictures. Describe them using Present Perfect and Present Perfect Continuous (репродуктивні навички):

e.g. Mr Parker has put on weight.

Додаток Е

Вправи для формування рецептивних та репродуктивних навичок з використанням Past Simple.

1. Look at the abstract of the song. Work in pairs. Discuss the tense that is used in the abstract (its usage and building) (рецептивні навички):

At first I **was** afraid, I **was** petrified

Kept thinking I could never live without you by my side

But then I **spent** so many nights thinking how you **did** me wrong

And I **grew** strong

And I **learned** how to get along

And so you're back

From outer space....

2. Put the verbs in brackets into the correct form, use the Past Simple. Then listen and check (рецептивні навички):

At first I .... (be) afraid, I .... (be) petrified

Kept thinking I could never live without you by my side

But then I ..... (spend) so many nights thinking how you did me wrong

And I ..... (grow) strong

And I ..... (learn) how to get along

And so you're back

From outer space

I just ..... (walk) in to find you here with that sad look upon your face

I should have changed that stupid lock, I should have made you leave your key

If I'd known for just one second you'd be back to bother me

Go on now, go, walk out the door

Just turn around now

'Cause you're not welcome anymore

.... (not be) you the one who ..... (try) to hurt me with goodbye?

You think I'd crumble?

You think I'd lay down and die?

Oh no, not I, I will survive

Oh, as long as I know how to love, I know I'll stay alive

I've got all my life to live

And I've got all my love to give and I'll survive

I will survive, hey, hey

It .... (take) all the strength I ..... (have) not to fall apart

..... (keep) trying hard to mend the pieces of my broken heart

And I ..... (spend) oh-so many nights just feeling sorry for myself

I .... (use) to cry

But now I hold my head up high and you see me

Somebody new

I'm not that chained-up little person still in love with you

And so you .... (feel) like dropping in and just expect me to be free

Well, now I'm saving all my loving for someone who's loving me

Go on now, go, walk out the door
Just turn around now
'Cause you're not welcome anymore
Weren't you the one who tried to break me with goodbye?
You think I'd crumble?
You think I'd lay down and die?

3. Provide affirmative, negative and interrogative sentences with Past Simple from the abstracts

(рецептивні навички):

At first I **was** afraid, I **was** petrified
Kept thinking I **could** never live without you by my side
But then I **spent** so many nights thinking how you **did** me wrong
And I **grew** strong
And I **learned** how to get along
And so you're back
From outer space
I just **walked** in to find you here with that sad look upon your face
I should **have changed** that stupid lock, I should have made you leave your key
If I'd known for just one second you'd be back to bother me
It took all the strength I **had** not to fall apart
Kept trying hard to mend the pieces of my broken heart
And I **spent** oh-so many nights just feeling sorry for myself
Go on now, go, walk out the door
Just turn around now
'Cause you're not welcome anymore
Weren't you the one who **tried** to break me with goodbye?
You think I'd crumble?
You think I'd lay down and die?

4. Describe your last holiday using Past Simple. Give some hints for your groupmates that will help them to guess that the story is about you (репродуктивні навички).

Додаток Є

Вправи для формування рецептивних та репродуктивних навичок з використанням Past Simple та Past Continuous.

1. Fulfill the gaps with the correct tense Past Simple or Past Continuous. Then listen and check (рецептивні).

Just a young gun with a quick fuse
I .... (be) uptight, wanna let loose
I .....(dream) of bigger things and
Wanna leave my own life behind
Not a "Yes, sir", not a follower
Fit the box, fit the mold, have a seat
In the foyer, take a number
I .... (be) lightning before the thunder (thunder)
Kids .... (laugh) in my classes
While I ..... (scheme) for the masses
Who do you think you are?
Dreaming 'bout being a big star
They say, "You're basic", they say, "You're easy"
You're always riding in the backseat
Now I'm smiling from the stage while
You .... (Clap) in the nosebleeds.

2. Work in pairs, talk about the meaning of the song. Underline the phrases that help you to understand the meaning (репродуктивні).

3. Rewrite the whole abstract of the song using Past Simple and Past Continuous (рецептивні):

Just a young gun with a quick fuse
I **was** uptight, wanna let loose
I **was dreaming** of bigger things and
Wanna leave my own life behind
Not a "Yes, sir", not a follower
Fit the box, fit the mold, have a seat
In the foyer, take a number
I **was** lightning before the thunder
Kids **were laughing** in my classes
While I **was scheming** for the masses
Who do you think you are?
Dreaming 'bout being a big star
They say, "You're basic", they say, "You're easy"
You're always riding in the backseat
Now I'm smiling from the stage while
You **were clapping** in the nosebleeds...

4. **Imagine that you are a pop star. Write a speech about your path to success using Past Simple, Past Continuous and the song as a hint. Your speech must contain up to 150 words (репродуктивні).**

Додаток Ж

Опитування щодо слухання музики

Інструкція: Прошу Вас відповісти на запитання щодо слухання музики чесно та щиро.

1. Як часто Ви слухаєте музику?
  - а) Щодня
  - б) Кілька разів на тиждень
  - в) Раз на тиждень
  - г) Кілька разів на місяць
  - д) Рідко
  - е) Ніколи
2. Де Ви зазвичай слухаєте музику?
  - а) Вдома
  - б) У транспорті
  - в) На роботі або в навчальному закладі
  - г) Під час фізичної активності (спорт, прогулянки тощо)
  - д) В інших місцях (вказати)
3. Якому жанру музики Ви надаєте перевагу?
  - а) Поп
  - б) Рок
  - в) Хіп-хоп/Реп
  - г) Електронна
  - д) Класична
  - е) Інший (вказати)
4. Для чого Ви слухаєте ?
  - а) Релаксації та відпочинку
  - б) Під час навчання або роботи
  - в) Для підняття настрою
  - г) Як супутник під час фізичної активності
  - д) Для вдосконалення креативності
  - е) Інше (вказати)
5. Як ви вважаєте, музика впливає на Ваш настрій і емоції?
  - а) Так, впливає позитивно
  - б) Так, впливає негативно
  - в) Так, впливає як позитивно, так і негативно
  - г) Ні, не впливає
6. Як часто Ви ділитесь музикою з іншими (друзі, сім'я)?
  - а) Щодня
  - б) Кілька разів на тиждень
  - в) Раз на тиждень
  - г) Рідко
  - д) Ніколи
7. Чи відчуваєте ви, що слухання музики має позитивний вплив на Ваше життя?
  - а) Так
  - б) Ні
  - в) Не впевнений/впевнена
8. Чи є конкретна пісня або артист, який особливо Вас надихає або впливає на Вас? Якщо так, то будь ласка, назвіть.
9. Як часто Ви відвідуєте концерти чи музичні вистави?
  - а) Регулярно
  - б) Кілька разів на рік
  - в) Рідко
  - д) Ніколи

10. Яким чином Ви зазвичай знаходите нову музику для прослуховування?
- а) Рекомендації від друзів чи сім'ї
  - б) Рекомендації від музичних платформ (Spotify, Apple Music тощо)
  - в) Відео на YouTube
  - г) Музичні фестивалі та концерти
  - д) Музичні блоги чи рецензії
  - е) Інше (вказати)
11. Чи слухаєте Ви музику, щоб поліпшити свій настрій під час поганого дня?
- а) Так, завжди
  - б) Так, час від часу
  - в) Ні, я роблю інше, щоб підняти настрій
  - г) Ні, я не маю поганих днів
12. Чи впливає музика на Вашу творчість або продуктивність?
- а) Так, позитивно
  - б) Так, негативно
  - в) Так, але це залежить від жанру
  - г) Ні, не впливає
13. Як ви вважаєте, музика є важливою частиною вашого життя?
- а) Так, абсолютно
  - б) Так, в певному відношенні
  - в) Ні, не дуже
  - г) Ні, зовсім не
14. Які аспекти музики Вас найбільше цікавлять?
- а) Тексти пісень
  - б) Мелодія та гармонія
  - в) Виконавці та історія музики
  - г) Вплив музики на суспільство
  - д) Музичні технології та продукція
  - е) Інше (вказати)
15. Чи впливаєте ви на вибір музики, яку слухають інші люди в вашому оточенні (наприклад, друзі, сім'я)?
- а) Так, я впливаю на їх вибір
  - б) Ні, це не має значення для мене
  - и) Інше (вказати)

Додаток 3

Анкетування

1. Ви часто використовуєте пісні для вивчення англійської мови?
А) Так
Б) Ні
2. Які мети ви переслідуєте, використовуючи пісні для навчання англійської мови?
А) Покращення аудіювання та вимови
Б) Розширення словникового запасу
В) Вивчення граматики
Г) Інше (вказати)
3. Які жанри музики ви найчастіше використовуєте для вивчення англійської мови?
4. Чи впливають пісні на вашу мотивацію у вивчення мови?
А) Так
Б) Ні
5. Як ви вибираєте пісні для навчання? Чи ви віддаєте перевагу відомим виконавцям чи конкретним пісням?
6. Чи спостерігаєте ви поліпшення у своєму рівні англійської мови через використання пісень?
А) так
Б) ні
7. Як часто ви слухаєте пісні на англійській мові?
А) кожного дня
Б) раз у два дні.
С) раз у тиждень
Д) інше
8. Чи ви вважаєте, що текст пісні важливий для вас при навчанні? Якщо так, поясніть чому?
9. Які труднощі ви зазвичай зустрічаєте при використанні пісенного матеріалу для навчання англійської мови?

Додаток И

Тестування перед пробним навчанням

Part 1. Fill in the blanks with the correct form of the verb in either Present Simple or Present Continuous.

1. Emily ... (teach) Maths since she left university.
2. She ..... (prepare) meal for the birthday party when the light .....(go out).
3. I (think) _____ that Tom (look) _____ a bit tired lately. He (work) _____ really hard.
4. She always (complain) _____ about the weather. It (rain) _____ all the time in this city!
5. Andrew and Dave .... (work) in the house for three hours.

Part 2: Correct the sentences by changing the tense of the verbs where necessary.

1. He plays the piano very well, but he isn't playing it now.
2. I am always seeing that movie when I'm bored.
3. They have just been drinking the lemonade.
4. The sun rises in the east, and it's rising right now.
5. She's being a great friend to me for years.
6. She did her project while her roommate cleaned the room.
7. They are going to Japan every year and they are going to Japan now.
8. I usually reads detective stories in the evening when I am bored.
9. Did you ever see the shark?
10. Do you work on the project this month?

Part 3: Write complete sentences using the cues provided. Use the correct tense.

1. (you/watch) _____ the series for 5 hours without breaks.
2. (they/always/go) _____ on vacation in the summer?
3. (I/think) _____ about a new hobby, and I (consider) _____ learning the guitar.
4. (she/listen) _____ to music, while (he/study) _____ for the upcoming exam.
5. (what/you/do) _____ this time tomorrow?

Part 4: Make up sentences using Present Simple or Present Continuous.

1. (He / usually / go / to the gym / in the evenings.)
2. (They / right now / work / on an important project.)
3. (She / since 2022 / volunteer / at the local shelter.)
4. (It / usually / not / rain / in this desert.)
5. (My friends / at the park / play frisbee / this afternoon.)
6. (she / read / a book / the last evening/ her cousin/ work in shifts .)
7. (The children / not / watch TV / at the moment.)
8. (They / visited / have / Japan/ three times .)

9. (She / currently / work / on her research paper.)
10. (We / not / usually / travel / during the winter.)

Додаток І

Критерії оцінювання граматичної компетентності за міжнародними рівнями

Ступені	Використання граматичної одиниці	Значення
Ступінь 9	Використовує широкий спектр структур у межах завдання з повною гнучкістю та контролем. Пунктуація та граматика використовуються належним чином. Дрібні помилки дуже рідко зустрічаються і мають мінімальний вплив на спілкування.	Експерт
Ступінь 8	Гнучко та точно використовує широкий спектр структур у межах завдання. Більшість речень без помилок, і пунктуація добре врегульована. Можливі випадкові несистематичні помилки та непридатності, але вони мають мінімальний вплив на спілкування.	Дуже хороший
Ступінь 7	Використовує різноманітні складні структури з певною гнучкістю та точністю. Граматика та пунктуація загалом добре контролюються, і безпомилкові речення часті. Декілька помилок у граматиці може залишатися, але вони не заважають спілкуванню.	Хороший
Ступінь 6	Використовує комбінацію простих і складних форм речень, але гнучкість обмежена. Складні структури не завжди мають такий же рівень точності, як прості. Помилки в граматиці та пунктуації відбуваються, але рідко заважають спілкуванню.	Компетентний
Ступінь 5	Обмежений спектр структур, який є важливо повторюваним.	Помірний

	Навіть якщо спроби використовувати складні речення, вони часто неправильні, і найбільша точність досягається в простих реченнях. Граматичні помилки можуть бути частими і викликати певні труднощі для читача. Пунктуація може бути неправильною.	
Ступінь 4	Використовує дуже обмежений спектр структур. Підлеглі частини мови рідко зустрічаються, і переважають прості речення. Деякі структури використовуються точно, але граматичні помилки часті і можуть ускладнити розуміння. Пунктуація часто буває неправильною або недостатньою.	Обмежений
Ступінь 3	Спроби використовувати форми речень, але помилки в граматиці та пунктуації переважають (крім заучених висловів чи тих, що взяті з вихідного матеріалу). Це перешкоджає розумінню. Довжина може бути недостатньою для надання підтвердження контролю форм речень.	Вкрай обмежений
Ступінь 2	Мало або жодних свідчень форм речень (крім заучених висловів).	Переривчастий
Ступінь 1	Реакції у 20 слів чи менше оцінюються на рівні 1. Відсутність оцінюваної мови.	Не користувач

Додаток І

Критерії оцінювання тестових завдань (30 позицій) згідно силабуса основної мови для 1-го курсу (http://english.chnu.edu.ua/?page_id=4749&lang=uk) :

Завдання	Кількість помилок	У відсотках	Рівень
30	0	100%	Високий
29-27	1-3	80%	Достатній
26-24	4-6	60%	Середній
23-20	7-10	40%	Початковий
19-16	11-14	20%	Нижче початкового

Додаток Й
Анкетування
(після проведеного пробного навчання)

• Ви брали участь в заняттях, де використовувався музичний матеріал для навчання мови?

- Так
- Ні

• Як часто ви зустрічали використання музики на заняттях? (Оберіть один варіант)

- Регулярно (практично на кожному занятті)
- Час від часу (раз на кілька занять)
- Рідко (кілька разів за семестр)
- Ніколи

• Як ви оцінюєте вплив музичного матеріалу на якість вашого навчання мови після проведеного пробного навчання? (Оберіть один варіант)

- Дуже позитивний
- Позитивний
- Нейтральний
- Негативний
- Дуже негативний
- Не визначаюся

• Які конкретні переваги ви бачите в використанні музики на заняттях? (Оберіть всі відповідні варіанти)

- Покращення аудіювання (розуміння на слух)
- Покращення вимови та інтонації
- Збагачення словникового запасу
- Збільшення зацікавленості у навчанні

- Зниження рівня стресу на заняттях
- Інше (вказіть, якщо є)

• Які недоліки виникли в процесі використання музичного матеріалу на заняттях? (Оберіть всі відповідні варіанти)

- Важкість зосередження на матеріалі
- Не власність музичних смаків
- Відволікання від основного навчального завдання
- Інше (вказіть, якщо є)

• Чи бажаєте ви, щоб використання музичного матеріалу було більшим чи меншим на вашому курсі? (Оберіть один варіант)

- Більше
- Таке ж
- Менше
- Не визначаюся

• Чи є у вас якісь конкретні пропозиції щодо поліпшення використання музики на заняттях? (Залиште коментар)

Додаток К

Контрольне тестування

1. Read the following extracts and put the verbs in brackets in the PRESENT SIMPLE or PRESENT CONTINUOUS. Then write what use of these tenses each extract shows.

- a) These days, it seems everything 1) ..... (change). Cities .....(become) bigger and busier every year, technology 3) ..... (develop) faster than ever before, and scientists 4) ..... (learn) more about the way things work.
- b) Water 5) ..... (boil) at 100 C and 6) ..... (freeze) when temperature 7) ..... (drop) below 0 C . Salt water 8).....(be) different, however.
- c) This film 9).....(be) great! It 10) .....(have) an all-star cast and the script 11) ..... (be) very funny. The action 12) ..... (begin) when two young men 13)..... (try) to rob a bank ... .
- d) Rogers 14) ..... (kick) the ball and 15) ..... (pass) it to Jones. Jones 16).....(run) down the pitch. He 17) .... (pass) the ball to Smith who 18).....(shoot) and 19)..... (score).

2. Read the text and put verbs in brackets into the Present Simple and Present Continuous.

Michael McIntosh 1) .....(be) a very busy man. Every morning, he 2).... (leave) home at 8 o'clock, and 3) ..... go to his office. He 4) ..... (usually/have) meetings until lunchtime, and in the afternoon, he 5).....(often/visit) the people of Madewell. He really 6) ... (enjoy) talking to people. At the moment, he and his team 7) ..... (organize) his election campaign. There are elections in June and he 8) .... (hope) to persuade lots of people to vote for him. Next month, he 9) ..... (go) to London to meet the Prime Minister. They 10)..... (have) a meeting to discuss future plans for Madewell.

3. Put the verbs in brackets into the Present Perfect or Present Perfect Continuous.

Dear Connie,

I hope you are enjoying yourself at university. I'm sure you 1).....(study) hard. Everything is fine here at home. Billy 2)..... (just/receive) his school report. It was bad, as usual. He 3).... (decide) to leave school next year and find a job. Fiona 4)..... (go) to the gym every day for the past two weeks. She 5) ..... (try) to get in shape for summer. She 6)..... (already/plan) her holiday in the sun. Your father 7) .... (sell) the old car and he 8)..... (buy) a new one. It's lovely-much nicer than the old one.

Anyway, write soon.

Love, Mum

4. Put the verbs in brackets into the Past Simple or Past Continuous. Then explain your choice:

It 1)..... (happen) at ten o'clock last night. John 2).....(sit) in his cosy living room with his wife and children. They 3)... (watch) the evening news on TV when suddenly, the lights 4)... (go out) and everything in the house 5)..... (become) quiet.

